

Wind in de Zeilen

*Voortgangsrapportage
24 november 2021*

Siebe Riedstra (uitvoeringsregisseur)

Voortgangsrapportage

Wind in de Zeilen

24 november 2021

Uitvoeringsregisseur Wind in de Zeilen

Siebe Riedstra

Programmateam Uitvoeringsregisseur

Bart Pouwer

Kasper Baarda

Uitvoeringsregisseur aan het woord

Inleiding

De uitvoering van Wind in de Zeilen draait op volle toeren. Hierbij is de constructieve samenwerking tussen het rijk, de provincie Zeeland en de gemeente Vlissingen goed zichtbaar. Zo organiseerden de overheden samen in september een succesvolle bijeenkomst voor alle betrokkenen rondom Wind in de Zeilen om elkaar te ontmoeten en ideeën te delen. Een welkome activiteit na een volledig jaar door corona vanuit huis te hebben gewerkt.

Ook worden de concrete resultaten steeds zichtbaarder. Zo zijn de eerste omscholingsklassen aan de slag, waarbij werkzoekenden worden begeleid richting nieuw werk. Bovendien zijn er inmiddels al 15 huisartsen in opleiding (HAIO's) en zeven physician assistants (PA's) begonnen aan hun traject. Verslaggever Conny den Heijer sprak voor ons met diverse directbetrokkenen bij deze fiches. In onderstaande artikelen deelt zij haar opgehaalde beelden.

Tom Driessen van het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondernijnde Criminaliteit (SKC)

Aan het Bellamypark in Vlissingen heeft sinds kort het SKC zijn intrek genomen. Een plaats waar strategische kennis over georganiseerde criminaliteit, op nationaal niveau bij elkaar wordt gebracht. Er wordt samengewerkt door de nationale politie, douane, FIOD, Openbaar Ministerie, Koninklijke Marechaussee en het ministerie van Justitie en Veiligheid.

“Wij zijn met onze komst inmiddels onderdeel van ‘het Zeeuwse’”, zegt Tom Driessen (beoogd directeur SKC). “Naast alle genoemde partijen werken we onder andere samen met de HZ University of Applied Sciences en de University College Roosevelt om te kijken welke opleidingen aansluiten bij het werk dat wij doen. Hiermee combineren we onderwijs en wetenschap. Ons werk bestaat uit het inzichtelijk maken van het functioneren van georganiseerde criminaliteit via zogenaamde strategische dreigingsanalyses. We bekijken dus van alle kanten hoe iets ontstaat, wat de processen zijn, wat het aantrekkelijk maakt voor criminelen om bijvoorbeeld een bepaalde haven te gebruiken voor hun activiteiten enzovoort. Deze beelden leggen we voor aan het gezag in Nederland (Ministers, OM en burgemeesters) die zodoende kunnen bepalen waar de veiligheidsprioriteiten moeten liggen en welke doelstelling/ambitie daarbij hoort. Zodoende wordt er meer gericht beleid op gemaakt in de aanpak.

Op dit moment werken hier nog veel mensen uit de rest van het land die gedetacheerd zijn. Maar met de komst van het SKC naar Vlissingen hopen we hier straks veel Zeeuwen aan het werk te hebben.”

Huisarts in opleiding in het Zeeuwse: Michael Martijn

Tijdens zijn studie geneeskunde was hij er al snel uit. Michael Martijn (28) uit Rijswijk wilde huisarts worden. Sinds september 2021 is hij in opleiding in de praktijk van dr. Astrid van Slobbe aan de Markt in Veere.

“Ik was nog nooit in Zeeland geweest”, zegt

Michael. “Toen ik hier voor het eerst de provincie in reed was ik stomverbaasd. Natuur, water, het bestond nog! Rijswijk zit aan Den Haag vast gebouwd, daar moet je zoeken naar een beetje rust, ruimte en natuur.”

Michael zit in het eerste jaar van de huisartsenopleiding. “Voor mijn gevoel ben ik een dorpsdokter, geen stadsdokter. Het kleinschalige spreekt me enorm aan. Niet in een grote stad maar in kleinere kring, in een dorp. Aan de slag als specialist wil ik niet want dan zie je je patiënten maar een bepaalde tijd. Je mist dan de continuïteit en de variatie die een huisarts wél heeft. Je krijgt het vertrouwen van je patiënten en die betrokkenheid zou ik niet graag missen. Het opbouwen van goed contact met de patiënt is onmisbaar. Dat maakt het voor hen ook laagdrempeliger om naar het spreekuur te komen.”

Michael is van plan zich na zijn opleiding in Zeeland te vestigen. “Daar kijk ik naar uit. Zeeland heeft een flink tekort aan huisartsen. Het is een prachtige provincie en het is een stuk gemakkelijker om hier aan woonruimte te komen dan in de randstad. Dan is één en één twee voor mij!”

Tijmen den Engelsman helpt mensen graag aan een baan

Tijmen den Engelsman is accountmanager bij Vakmasters. Hij voert intakegesprekken bij Orionis Walcheren met mensen die in de bouw willen gaan werken. Bij geschiktheid verwijst hij hen door naar Bouwmensen in Goes waar zij een praktijkopleiding kunnen volgen. Timmeren,

metselen, schilderen, tegelen, alles kunnen ze er leren.

“Maar wel met de juiste begeleiding.” zegt Tijmen. “Wij werken met mensen die via het UWV en Orionis bij ons binnen komen, die langdurig in een uitkering of in de bijstand zitten of gedetineerd zijn geweest en daardoor weinig kans op de arbeidsmarkt hebben. Maar ook mensen die een verblijfsvergunning hebben en graag aan de slag willen. Zo hebben we inmiddels zeven Syrische tegelzetteren aan een baan geholpen. Ons doel is om mensen iets te leren zodat ze aan de slag kunnen in de bouw. Het is fantastisch als dat lukt. Wanneer iemand aan het werk kan, zich daar op kan focussen, wetende dat hij zich geen zorgen hoeft te maken over zijn financiën, dan neem je al een grote zorg bij iemand weg. En het geeft de mens zijn eigenwaarde terug. Daar doen we het voor.”

Naast deze resultaten is ook het CCS-haalbaarheidsonderzoek afgerond, als onderdeel van het fiche Industrie & Haven. Uit het onderzoek blijkt dat het technisch haalbaar is om CO₂ af te vangen van enkele bedrijven in het Nederlandse deel van North Sea Port en vervolgens te verschepen naar voormalige gasvelden in de Noordzee. Deze bedrijven, DOW Chemical, Yara Sluiskil en Zeeland Refinery, bezocht ik in oktober, waarbij zij mij met veel enthousiasme vertelden over het verwezenlijken van hun duurzaamheidsambities. De resultaten van de studie zijn door de bedrijven gebruikt bij de subsidieaanvragen voor CO₂-verminderende technieken (SDE++). Hierdoor is de realisatie van de duurzaamheidsambities weer een stap dichterbij gekomen.

Daarnaast zijn er fiches, waarbij de uitvoering meer tijd kost dan initieel werd gedacht, zoals bij de oprichting van het Delta Kenniscentrum. Voor dit ambitieuze project blijkt meer tijd nodig te zijn voor het uitwerken van de plannen dan aanvankelijk werd gedacht. Het betreft een inhoudelijk complex project, waarbij een brede coalitie van meer dan 10 partijen betrokken is. De kwartiermakers werken samen met deze coalitie aan een onderscheidend Delta Kenniscentrum in Zeeland met nieuwe initiatieven op het terrein van onderwijs, onderzoek, valorisatie van kennis en business development. Het Delta Kenniscentrum versterkt hiermee de Zeeuwse kennisinfrastructuur en de economische structuur van de provincie.

In de komende periode ben ik er, samen met de overheden, alert op dat daar waar de projecten dreigen uit te lopen zo min mogelijk vertraging ontstaat. Hiervoor voer ik proactief gesprekken met de verantwoordelijken binnen de fiches om een tijdige uitvoering in 2022 te borgen.

Graag licht ik in deze voortgangsrapportage de belangrijkste resultaten en bijzonderheden toe van het afgelopen halfjaar. Ook ga ik in op de belangrijkste ontwikkelingen en mijlpalen voor het aankomende halfjaar. Ten slotte geef ik in deze voortgangsrapportage de actuele stand van zaken en vooruitblik per fiche (in de groen gemarkeerde tekstvakken). In de bijlage vindt u een financieel overzicht van Wind in de Zeilen.

Afgerond volgens planning

Fiche H-2: Onderzoek CCS/CCU

Het onderdeel van dit fiche is in september 2021 succesvol afgerond. In de studie is een mogelijke optimalisatie van de CCS-keten van en tussen enkele bedrijven in het Nederlandse deel van North Sea Port onderzocht.

Bijzonderheden

Fiche A: Overdracht van de gronden

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vlissingen heeft ingestemd met het verzoek van het rijk om de leegstaande voormalige marinekazerne aan de Oosterhavenweg 10 voor maximaal zes maanden te gebruiken als locatie voor de tijdelijke noodopvang van asielzoekers.

Afgesproken is dat er maximaal 350 asielzoekers mogen worden opgevangen voor een periode van maximaal zes maanden, met als einddatum uiterlijk 1 juli 2022. North Sea Port zal hiervoor haar gronden verhuren aan het COA. Als onderdeel van Wind in de Zeilen zal de geldende erfpachtovereenkomst tussen North Sea Port en het rijk worden beëindigd. Er is inmiddels consensus over de inhoud van de akte tot beëindiging van de erfpacht. De akte zal medio december bij de notaris passeren.

Daarnaast lopen er nog aanvullende onderzoeken om de laatste gronden over te dragen aan de gemeente Vlissingen. Hierbij is de inschatting van de gemeente Vlissingen dat dit eind 2021 - begin 2022 gerealiseerd zal zijn.

Fiche B-1: Justitieel Complex Vlissingen

Om de realisatie van het Justitieel Complex Vlissingen mogelijk te maken, wordt, in plaats van het provinciaal inpassingsplan, voor het voormalige marinierskazerneterrein een nieuw bestemmingsplan gemaakt. Het voorontwerp bestemmingsplan is conform planning in september 2021 ter inzage gelegd. In het verlengde van de gebiedsvisie 'Stadslandgoed Nieuwerwe' worden hierin de bestemmingen Stadslandgoed en het Justitieel Complex Vlissingen mogelijk gemaakt.

De huidige planning voor de ingebruikname van het Justitieel Complex Vlissingen is verschoven naar medio 2028. Wegens de vertrouwelijkheid, complexiteit en omvang van het complex vergen de voorbereidingen meer tijd dan vooraf ingeschat.

Fiche B-2: Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit

Ferd Grapperhaus, de minister van Justitie en Veiligheid (JenV), bracht op 23 september 2021 zijn eerste werkbezoek aan het Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit (SKC). In Vlissingen sprak hij uitgebreid met de kwartiermaker, een aantal medewerkers, studenten van de HZ University of Applied Sciences en de wethouder. Ondanks dat het kenniscentrum al volop in bedrijf is, opent het kenniscentrum volgend jaar formeel haar deuren. Een exacte datum hiervoor is nog niet bekend in verband met corona en een mogelijke kabinetswisseling.

Fiche C: Oprichting Delta Kenniscentrum

Naar aanleiding van het door de kwartiermakers opgestelde concept-plan op hoofdlijnen over het Delta Kenniscentrum hebben de academische founding fathers (de universiteiten van Wageningen en Utrecht, University College Roosevelt en het NIOZ) aan (leden van) de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen laten weten zich niet achter de huidige (concept) opzet van de kwartiermakers te kunnen scharen. Ze geven aan dat zij door deze gerezen twijfels niet meer als founding father, maar als strategisch partner betrokken willen zijn.

Dit is voor de betrokken overheden (rijk, provincie Zeeland en gemeente Vlissingen) aanleiding om in de komende periode met de partners om tafel te gaan om de door hen afgegeven signalen te duiden en de ontstane situatie te bespreken. Dit betekent in ieder geval dat er meer tijd nodig is om tot een plan te komen dat aan het vastgestelde fiche over het Delta Kenniscentrum voldoet.

Fiche D: Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen

Het ontwikkelplan is vastgesteld en de financiële middelen zijn door het ministerie van Binnenlandse

Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) uitgekeerd. Hierdoor ligt de weg open voor de start van de doorontwikkeling van de Kenniswerf.

Fiche E: Vergroten vermogen Investeringsfonds Zeeland

Er zijn inmiddels drie innovatieve bedrijven ondersteund met financiering vanuit de extra middelen die door het pakket 'Wind in de Zeilen' naar de regio zijn gekomen. Ten eerste is een bedrijf met werkgelegenheid voor zeven fte's ondersteund met financiering uit het Zeeuws Participatie Fonds. Daarnaast zijn er twee bedrijven geholpen met een financiering vanuit de regeling Innogo! De bedrijven bieden samen werk aan 25 fte's, inclusief inhuur.

Fiche F-3: Rail Gent-Terneuzen

De start van de productiefase is met een kwartaal vertraagd en naar Q1 2022 verschoven, omdat het maken van afspraken over de binationale governance-structuur tussen België en Nederland complex was, maar inmiddels wordt gefinaliseerd. De beslismomenten (kantelpunten) over het wel of niet overgaan tot realisatie liggen nog onveranderd in Q4 2023, Q4 2024 en Q4 2025.

Fiche G-2: Onderzoek 380 kV

Het onderzoek naar de behoefte van een 380 kV-kabel heeft inmiddels geleid tot de opname van de 380 kV-aftakking naar Zeeuws-Vlaanderen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK).

Fiche G-4 Versterking financiële positie North Sea Port

Het alternatievenonderzoek wordt later opgeleverd dan in de planning is voorzien. Dit is in samenspraak gebeurd met alle partijen die het onderzoek begeleiden (ministerie, provincie en havenbedrijf). De reden hiervoor is dat er een aantal afhankelijkheden zijn die de voortgang van het onderzoek vertragen. Denk hierbij onder meer aan de lopende onderzoeken naar waterstof, CCS en 380 kV die inzicht geven in de (financiële) omvang van opgaven.

Fiche H-1: Meer huisartsen en physician assistants opleiden in Zeeland

In de laatste instroomronde van september 2021 zijn er 9 HAIO's gestart in Zeeland. Dat brengt het totaal op 15. Daarnaast zijn in september 2021 de eerste 7 PA's gestart met de opleiding.

Fiche H-3: Gezondheidscentra Vlissingen

Door administratieve en juridische complicaties rond het beschikbaar stellen van de toegezegde gelden uit Wind in de Zeilen is vertraging ontstaan in de uitvoering van de geplande activiteiten. Medio november zijn de problemen verholpen en heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de subsidie verleend voor de gezondheidscentra Vlissingen (recent omgedoopt tot Kerngezond). Voor het project Toekomstbestendige Zorginfrastructuur zal de subsidiebeschikking op zeer korte termijn worden verzonden.

Fiche I: Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden

Eind mei 2021 zijn de eerste 11 deelnemers aan de slag gegaan met een (om)scholingstraject gericht op uitstroom richting werk in de bouwsector. Ook zijn de eerste deelnemers medio november 2021 begonnen met een opleidingstraject richting een baan in de haven/logistiek.

Fiche J: Aardgasvrije wijken

De gemeente Vlissingen heeft een aanvraag ingediend voor het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). Als de aanvraag aan de gewenste basisvoorwaarden van het programma voldoet, komt Vlissingen in aanmerking voor de subsidie van € 4 miljoen.

Fiche K: Ontvlechten Evides en PZEM

In november is de besluitvorming rondom de ontvlechting van Evides uit PZEM afgerond. Alle relevante gremia hebben ingestemd. Daarmee is het besluit van de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen definitief. Inmiddels is het eerste deel van de extra, toegezegde rijksbijdrage van € 10 miljoen (in verband met de garantstelling voor de financiering van de over te nemen aandelen) overgemaakt naar de provincie Zeeland. Met de verdere uitwerking van de ontvlechting is nu begonnen. Er is hiervoor medio november 2021 een nieuwe overheids-bv opgericht die in staat is de aandelen Evides te kopen van PZEM.

Bestuurders kijken in de achteruitkijkspiegel

We begeven ons in een bijzondere politieke periode. De kabinetsformatie is in volle gang en een nieuw kabinet lijkt in aantocht. Ook vinden medio maart 2022 de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Deze ontwikkelingen hebben ook invloed op Wind in de Zeilen. Met mogelijk nieuwe betrokken bestuurders bij de gemeente en het rijk.

Benieuwd naar hoe de huidige bestuurders terugkijken op Wind in de Zeilen en de bestuurlijke samenwerking? Ik verwijs u graag naar het artikel dat hierover is verschenen in het Binnenlands Bestuur: [Lessen van de Zeeuwse Kazerne-affaire](#).

Belangrijkste mijlpalen voor de komende zes maanden

Fiche B-1: Justitieel Complex Vlissingen

De gemeente Vlissingen legt het ontwerpbestemmingsplan begin 2022 ter inzage ten behoeve van de herziening van de bestemming van de locatie voor het Justitieel Complex Vlissingen en het Stadslandgoed.

Fiche B-2: Strategisch Kenniscentrum voor Georganiseerde Ondernemende Criminaliteit

Het kenniscentrum presenteert haar eerste strategisch beeld ondermijning in Q2 2022. Ook vindt er een formele opening plaats.

Fiche E: Vergroten vermogen investeringsfonds Zeeland

In december 2021 wordt de tweede tranche van € 5 miljoen verwacht.

Fiche F-1: Intercity Vlissingen - Randstad

In december 2021 is de treindienst intercity Vlissingen-Rotterdam, geheel volgens planning, operationeel. Op 13 december 2021 wordt de treindienst officieel geopend. Met de komst van de nieuwe intercity wordt 20 minuten tijdswinst behaald tussen Vlissingen en Rotterdam.

Fiche F-3: Living Lab Slimme Mobiliteit

Het Living Lab Slimme Mobiliteit begint eind 2021 met de selectie en start begin 2022 met de tweede ronde met innovatieve mobiliteitspilots.

Fiche G-1: Onderzoek waterstof-hub Zeeland

De drie deelonderzoeken naar waterstof in de Zeeuwse haven worden in het eerste kwartaal van 2022 opgeleverd.

Fiche H-1 Meer huisartsen en physician assistants opleiden in Zeeland

Voor de instroomronde van maart 2022 zijn er zes plaatsen beschikbaar voor HAIO's in Zeeland. Daarnaast zijn er zeven opleidingsplaatsen voor PA's beschikbaar in 2022.

Fiche I: Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden

Medio december 2021 starten de eerste omscholingstrajecten richting een baan in de zorgsector.

Fiche J: Aardgasvrije wijken

Aan het einde van het eerste kwartaal van 2022 besluit de minister over de subsidieaanvraag van Vlissingen voor de aardgasvrije wijk.

Uitvoeringsregisseur Wind in de Zeilen

Siebe Riedstra

Stand van zaken

per fiche

Fiche A	~ Vergoeden van gemaakte kosten	11
Fiche B	~ Law Delta	14
Fiche C	~ Oprichting Delta Kenniscentrum	21
Fiche D	~ Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen	23
Fiche E	~ Vergroten vermogen Investeringsfonds Zeeland	25
Fiche F	~ Bereikbaarheid	28
Fiche G	~ Industrie en haven	40
Fiche H	~ Zorg	52
Fiche i	~ Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden	62
Fiche J	~ Aardgasvrije wijken	66
Fiche K	~ Ontvlechten Evides en PZEM	69

Vergoeden van gemaakte kosten

Vergoeden van gemaakte kosten

Project afgerond

In Wind in de Zeilen was afgesproken dat het rijk alle gemaakte kosten voor de getroffen voorbereidingen voor de Marinierskazerne in Vlissingen zou vergoeden. Het ging hierbij om in totaal € 20,942 miljoen aan gemaakte kosten die het rijk aan de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen zou vergoeden.

Het bedrag is in 2020 betaald aan de Zeeuwse partijen. Daarmee zijn de benodigde maatregelen getroffen en is dit onderdeel van het fiche afgerond.

Overdracht van de gronden

Algemene beschrijving

Naast het vergoeden van de gemaakte kosten is in Wind in de Zeilen ook afgesproken om de gronden van het marinierskazerneterrein aan de regio over te dragen. Dit betreffen alle rijksgronden die in eigendom, erfpacht en ondererfpacht zijn en niet benodigd zijn voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen.

Beoogd resultaat

De overdracht van alle gronden van het marinierskazerneterrein, met uitzondering van de gronden die nodig zijn voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen. Dit betreffen:

1. gronden die door de provincie aan het rijk in erfpacht zijn uitgegeven.
2. grond in bezit van het rijk (het ministerie van Defensie), een stuk van 9 hectare in het noordwesten en een apart stuk van 1 hectare met daarop het mobilisatie-complex en nog een klein perceel in het zuidwesten: gronden gaan in de huidige bij het rijk en de regio bekende staat over in eigendom naar de regio.
3. gronden waarvan het rijk de erfpachtcanon bij North Sea Port voor 99 jaar heeft uitgegeven, waarbij de canon reeds is afgekocht en waarop een marinekazerne staat. Op dit terrein is een militair informatie-knooppunt aanwezig dat verplaatst moet worden.

Uitvoeringspartijen

Het ministerie van BZK staat in de lead, samen met het ministerie van Defensie, de provincie Zeeland,

North Sea Port, gemeente Vlissingen en het waterschap Scheldestromen.

Afronding project

Bijna alle gronden zijn overgedragen volgens de planning. De laatste gronden worden, in samenwerking met de provincie Zeeland, de gemeente Vlissingen en North Sea Port, zo snel mogelijk overgedragen.

Financiën

Met betrekking tot de overdracht van gronden is afgesproken dat alle gronden om niet overgedragen worden. Men zal mogelijk voor de overdracht van gronden een symbolische prijs van € 1,00 moeten hanteren.

Planning

De initiële planning was om uiterlijk in april 2021 alle gronden door het rijk over te dragen aan de Zeeuwse partijen. Bijna alle gronden zijn inmiddels overgedragen. De laatste gronden worden, in samenwerking met de gemeente Vlissingen en North Sea Port, zo snel mogelijk overgedragen.

Stand van zaken

De gronden die door de provincie aan het rijk in erfpacht zijn uitgegeven, zijn overgedragen. Een stuk van 9 hectare in het noordwesten wordt gebruikt voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen. Stand van zaken van de allerlaatste over te dragen gronden:

Gronden mobilisatiecomplex (gemeente Vlissingen)

Het stuk van 1 hectare met daarop het mobilisatie-complex en nog een klein perceel in het zuidwesten worden overgedragen aan de regio (provincie of gemeente). De inzet is dat de gemeente Vlissingen de gronden in eigendom krijgt. De gemeente Vlissingen wil graag iets met de gronden kunnen realiseren. Er worden onderzoeken uitgevoerd om te inventariseren of er een uitbreiding/afroning van het bedrijventerrein Poortersweg te realiseren is.

Gronden voormalige marinekazerne (North Sea Port)

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vlissingen heeft ingestemd met het verzoek van het rijk om de leegstaande voormalige marinekazerne aan de Oosterhavenweg 10 voor maximaal zes maanden te gebruiken als locatie voor de tijdelijke noodopvang van asielzoekers. Afgesproken is dat er maximaal 350 asielzoekers mogen worden opgevangen voor een periode van maximaal zes maanden, met als einddatum uiterlijk 1 juli 2022.

North Sea Port zal hiervoor haar gronden verhuren aan het COA. De geldende erfpachtovereenkomst tussen North Sea Port en het rijk wordt beëindigd. Er is inmiddels consensus over de inhoud van de akte tot beëindiging van de erfpacht. De akte zal medio december bij de notaris passeren.

Vooruitblik

De allerlaatste over te dragen gronden worden zo snel mogelijk overgedragen. Hierbij is de inschatting van zowel de gemeente Vlissingen als North Sea Port dat dit eind 2021 - begin 2022 gerealiseerd zal zijn.

Algemene beschrijving

Als gevolg van ontwikkelingen in het veiligheidsbeeld van Nederland neemt binnen de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) het aantal gedetineerden met extreme vlucht-, veiligheids- en maatschappelijke risico's gestaag toe. Voor deze gedetineerden is een hoog tot zeer hoog beveiligingsniveau noodzakelijk. De bestaande voorzieningen zitten echter tegen het maximum van hun capaciteit.

Daarnaast is het zowel vanuit het belang van de opsporing en vervolging, het tegengaan van ongewenste netwerkvorming in detentie als het beheersen van het dreigingsrisico tegen de inrichtingen om dergelijke verdachten/gedetineerden gescheiden van elkaar te kunnen plaatsen.

Bovendien is een tweede extra beveiligde inrichting gewenst, waarbij de combinatie van gevangenhouden en de aanwezigheid van een hoog beveiligde zittingslocatie op een complex zorgt voor meer efficiëntie en minder risicovolle vervoersbewegingen.

De ontwikkelingen in het veiligheidsbeeld van Nederland hebben ook hun weerslag op de strafrechtketen. Het kabinet heeft daarom besloten te investeren in de bewaking en beveiliging van advocaten, officieren van justitie en rechters die bij de opsporing, vervolging en berechting van leden van de zware georganiseerde criminaliteit betrokken zijn. Naast deze persoonsbeveiliging stelt dit offensief ook eisen aan de beveiliging van de zittingslocaties waar extra risicovolle zittingen gehouden worden. De bestaande hoog beveiligde zittingslocaties zijn in aantal onvoldoende om in de vraag vanuit Rechtspraak en OM te voorzien. Dit alles heeft ertoe geleid dat er op het nieuw aangewezen terrein van het Justitieel Complex Vlissingen een hoog beveiligde zittingslocatie zal worden gerealiseerd.

Tegen deze achtergrond biedt Wind in de Zeilen de gelegenheid om Zeeland een zeer betekenisvol fysiek alternatief te bieden voor de misgelopen marinierskazerne en tegelijk in bovenstaande behoefte te voorzien. Een win-win situatie voor de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het kabinet (zie Kamerbrief van 14 juli 2020 – 'Nadere informatie over Justitieel Complex Vlissingen').

Zo wordt er een Justitieel Complex Vlissingen gebouwd dat in elk geval de volgende functies omvat:

1. Een hoog beveiligde zittingslocatie;
2. Een penitentiaire inrichting voor zwaardere doelgroepen met daarbij een extra beveiligde inrichting en een steunpunt van de Dienst Vervoer & Ondersteuning;
3. Een beveiligde faciliteit waar rechters, officieren van justitie en advocaten tijdens zittingsdagen kunnen overnachten en werken.

De functie van SKC wordt eveneens gevestigd in de gemeente Vlissingen.

Justitieel Complex Vlissingen

Algemene beschrijving

Het Justitieel Complex Vlissingen wordt een uniek complex in Nederland waarbij delen van de strafrechtketen op één terrein worden gesitueerd om de veiligheid optimaal te borgen. Het complex heeft een dubbele functie met een eigenstandige opdracht. Een zittingslocatie is een landelijke voorziening die zich primair richt op parketten en rechtbanken ten zuiden van de grote rivieren en ook ruimte biedt voor het arrondissement Rotterdam. Door het combineren van een gevangenis en een zittingslocatie in een hoog beveiligde omgeving ontstaat een voor Nederland nieuw concept. Hierdoor kan een deel van deze zware vluchtgevaarlijke criminelen in één veilige omgeving worden gedetineerd en berecht. Dat verkleint bij een deel van de gedetineerden de vervoersbewegingen en daarmee het risico op ontvluchting. Voor Nederland is dit een unieke combinatie.

Uitvoeringspartijen

Dienst Justitiële Inrichtingen, samen met het Rijksvastgoedbedrijf, de Raad voor de Rechtspraak, het Openbaar Ministerie, de gemeente Vlissingen, provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen.

Afronding project

De huidige planning voor de ingebruikname van het Justitieel Complex Vlissingen is medio 2028.

Beoogd resultaat

Er wordt een Justitieel Complex Vlissingen gebouwd dat in elk geval de volgende functies omvat:

1. Een hoog beveiligde zittingslocatie;
2. Een penitentiaire inrichting voor zwaardere doelgroepen met daarbij een extra beveiligde inrichting en een steunpunt van de Dienst Vervoer & Ondersteuning;
3. Een beveiligde faciliteit waar rechters, officieren van justitie en advocaten tijdens zittingsdagen kunnen overnachten en werken.

Ook worden de benodigde toegangswegen aangepast.

Financiën

Voor de financiering van de hoog beveiligde zittingslocatie in Vlissingen met de beveiligde overnachtingsfaciliteit wordt structureel vanaf 2025 € 3,870 miljoen beschikbaar gesteld. Met betrekking tot de extra beveiligde penitentiaire inrichting (222 plaatsen in totaal) en het bijbehorende steunpunt van de Dienst Vervoer & Ondersteuning worden de uitgaven op structureel € 52 miljoen geraamd.

De kosten voor de inzet van het gevangenispersoneel en de investeringen in de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen ontstaan over enkele jaren. Daarom zijn ook de financiële middelen toegekend in de begroting van 2025 en verder. Zodra een marktpartij zich heeft ingeschreven voor de aanbesteding, ontstaat er zicht op de verhouding van kosten en het financiële kader voor de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen in de begroting. De voorbereiding en start van de werving van het personeel start volgens planning in 2024 voor de oplevering van het Justitieel Complex

Vlissingen. Tegen die tijd kan hierover meer gemeld worden.

Planning

De verwachting is dat met de start van de grondwerkzaamheden de eerste contouren van het Justitieel Complex Vlissingen eind 2022 zichtbaar zullen zijn. Het Rijksvastgoedbedrijf, DJI en de Rechtspraak werken nauw samen met de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het Waterschap Scheldestromen om het Justitieel Complex Vlissingen van de grond te krijgen. De huidige planning voor de ingebruikname van het Justitieel Complex Vlissingen is medio 2028.

Planning	Onderwerp
In 2021	Opstellen integraal programma van eisen.
2021-2023	Uitvoeren ruimtelijke procedures, zoals het verkrijgen van de vergunningen en de voorbereiding en vaststelling van het bestemmingsplan.
2021-2023	Voorbereiding, aanbesteding en realisatie voor het bouwrijp maken van de grond. Ondertekening anterieure/ samenwerkingsovereenkomst
2021-2024	Voorbereidings- en ontwerpfase, zoals het opstellen van de vraagspecificatie, de aanbestedingsprocedure en het vaststellen van het ontwerp het Justitieel Complex Vlissingen.
2024-2027	Realisatie Justitieel Complex Vlissingen inclusief de ontsluiting van openbare wegen.
2024-2027	Start werving en selectie personeel/inrichten organisatie.
2027	Oplevering Justitieel Complex Vlissingen.
Medio 2028	Ingebruikname Justitieel Complex Vlissingen.

Gedurende deze planning worden in overleg met de regio Zeeland afstemmingsmomenten georganiseerd met de omgeving (inwoners en het bedrijfsleven) over de voortgang van het project Justitieel Complex Vlissingen. Het ministerie van JenV zal daar actief aan bijdragen. De samenwerking tussen het rijk en de regio op het gebied van communicatie is verankerd in de werkgroep communicatie van het bouwproject Justitieel Complex Vlissingen, waarin het rijk en de regio nauw met elkaar optrekken.

Stand van zaken

Om de realisatie van het Justitieel Complex Vlissingen mogelijk te maken wordt, in plaats van het provinciaal inpassingsplan, voor het voormalige marinierskazerneterrein een nieuw bestemmingsplan gemaakt. In het verlengde van de gebiedsvisie 'Stadslandgoed Nieuwerve' worden de bestemmingen Stadslandgoed en het Justitieel Complex Vlissingen mogelijk gemaakt. Voor de totstandkoming hiervan werken de gemeente, de provincie, het waterschap en het rijk samen in een gezamenlijke projectorganisatie. Het voorontwerp bestemmingsplan is conform planning in september 2021 ter inzage gelegd.

Voor de sanering en het bouwrijp maken van het terrein voor het Justitieel Complex Vlissingen worden onderzoeken uitgevoerd en aanbestedingsdocumenten voorbereid zodat de werkzaamheden begin 2022 aanbesteed kunnen worden. Daarnaast werken het ministerie van JenV en het Rijksvastgoedbedrijf aan de doorvertaling van het integraal programma van eisen voor het Justitieel Complex Vlissingen naar een vraagspecificatie. De vraagspecificatie maakt onderdeel uit van de aanbesteding voor het ontwerp en de bouw van het complex. Wegens de vertrouwelijkheid, complexiteit en omvang van het complex vergen de voorbereidingen meer tijd dan vooraf ingeschat. Waar mogelijk worden werkzaamheden parallel opgepakt om de voortgang te bespoedigen.

Het onderzoek naar de uitwerking van mogelijkheden bij aanbestedingsopdrachten van de exploitatiefase voor de lokale en regionale economie Zeeland is afgerond. DJI onderzoekt op basis van de bevindingen op welke wijze invulling kan worden gegeven aan het advies in een passend inkoopbeleid en -strategie. Daarnaast worden de mogelijkheden verkend voor nadere samenwerking met de regio op dit gebied.

Vooruitblik

In de periode Q4 2021 – Q2 2022 worden de volgende resultaten verwacht:

- De gemeente Vlissingen legt het ontwerpbestemmingsplan begin 2022 ter inzage ten behoeve van de herziening van de bestemming van de locatie voor het Justitieel Complex Vlissingen en het Stadslandgoed.
- De regio en het Rijk ondertekenen een anterieure/ samenwerkingsovereenkomst voor de realisatie van het Justitieel Complex Vlissingen.
- Uitwerking van de aanbestedingsdocumenten voor het ontwerp en de bouw van het Justitieel Complex Vlissingen, waaronder de vraagspecificatie.
- Contractafweging waarin de (mate van een geïntegreerde) contractvorm en de benadering van de markt wordt bepaald.
- Aanbesteding van werkzaamheden voor de sanering en het bouwrijp maken van de bouwlocatie.
- Uitwerking van een passend inkoopbeleid en -strategie voor de exploitatiefase door DJI.
- Opstart programma voor de wervingsopgave voor de personele organisatie van DJI voor het Justitieel Complex Vlissingen. Hierbij wordt gekeken naar de mogelijkheden voor lokale/ regionale werving, aansluiting bij opleidingen en aansluiting bij fiche I (Arbeidsmarkt) uit Wind in de Zeilen.

Strategisch Kenniscentrum Georganiseerde en Ondernijnde Criminaliteit

Algemene beschrijving

Het kenniscentrum heeft als doel om een integraal, gezaghebbend strategisch beeld te krijgen van de aard, omvang, trends en ontwikkelingen in fenomenen van georganiseerde, ondernijnde criminaliteit. Het centrum levert onder andere een actueel beeld op om bestuur, gezag en partners in de aanpak te faciliteren bij het maken van strategische en tactische keuzes en prioritering op de langere termijn en het formuleren van doelstellingen. Het SKC wordt in Vlissingen gevestigd.

Beoogd resultaat

De vestiging en operationalisering van een SKC in Vlissingen.

Uitvoeringspartijen

Stuurgroep Kennis en Expertise en bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen.

Afronding project

Het SKC wordt uiterlijk in 2023 gerealiseerd (vestiging en volledige operationalisering).

Financiën

Voor het SKC wordt een bedrag oplopend tot structureel € 3,34 miljoen beschikbaar gesteld (een bedrag van € 1,34 miljoen vanuit het ministerie van JenV en een bedrag oplopend tot € 2 miljoen vanuit Wind in de Zeilen). Met deze eerste contouren en uitgangspunten wordt gekozen voor het splitsen van een zogenaamde opbouwfase van twee jaar (2021 – 2022) en een aansluitende consolidatiefase, waarin sprake is van een multidisciplinair en groeiend SKC met circa 20 tot circa 30 hoogopgeleide specialisten/wetenschappers

Planning

2021		Bouw - ontwikkelfase
2021	April 2021	Huisvesting geregeld
2021	Q1	Aanvang realisatie 'Vliegende start', waarin middels 'Agile -Scrum' met externe partners een eerste slag wordt gemaakt v.w.b. strategisch beeld ondermijning.
2021	Q4	Aanvang opbouw team tot 10 medewerkers
2021	Q4	Realisatie randvoorwaarden (ICT-HRM-F-Fac)
2021	Q4	Opening SKC locatie Vlissingen
2021	Q4	Realisatie 'Vliegende start'
2021	Q4	Aanvang studentenpool/ samenwerking universiteiten/ Hogescholen
2021	Q4	Eerste discussie nota definitieve organisatie & governance
2022		Bouw – ontwikkelfase
2022	Q2	Opbouw team tot 15 medewerkers met externe partners een eerste slag gaan maken v.w.b. strategisch beeld ondermijning
2022	Q2	Eerste contouren strategisch beeld ondermijning, waaronder ontwikkeling indicatoren, eerste beeld op dreigingen en contouren eindbeeld structurele beheerconstructie
2022	Q3	Opbouw team tot 20 medewerkers
2022	Q3	Presentatie eerste strategisch beeld ondermijning
		Opbouw team tot 25 medewerkers
2022		Door ontwikkelen actueel strategisch beeld
2022		Door ontwikkelen product portfolio
2023		Bouw – ontwikkelfase > Consolidatie fase
2023		Borging actueel strategisch beeld
2023		Borging product portfolio
2023		Vaststellen inrichting formatieplan
2023		Keuze definitieve structurele beheerconstructie
2023		Keuze definitieve governance
2023		Keuze definitieve locatie - huisvesting

Stand van Zaken

De afgelopen periode is hard gewerkt aan de verder opbouw van het SKC. De eerste tien medewerkers hebben hun intrek genomen in het onderkomen aan het Bellamypark in Vlissingen. Er is veel energie stoken in het in werking brengen van de beheersorganisatie. Ook zijn er veel stappen gezet richting volledige operationalisering van het SKC. Het SKC heeft ervoor gekozen om een strategische samenwerking aan te gaan met de HZ University of Applied Sciences. Inmiddels zijn er twee groepen studenten actief begonnen aan opdrachten die een directe relatie hebben met de ontwikkeling van het SKC. Daarnaast worden op dit moment gesprekken gevoerd met de University College Roosevelt.

Ferd Grapperhaus, de minister van Justitie en Veiligheid, heeft op 23 september 2021 zijn eerste werkbezoek afgelegd aan het kenniscentrum. Hij sprak uitgebreid met de kwartiermaker, een aantal medewerkers, studenten van de HZ en de wethouder van Vlissingen.

Vooruitblik

De eerste oriëntatie op samenwerking met onderwijs en samenwerking met lokale partners, bedrijven en instellingen is afgerond. Een eerste formeel samenwerkingscontract met HZ University of Applied Sciences ligt klaar voor ondertekening en zal gepaard gaan met een persmoment. Afhankelijk van de beheersmatige vorderingen is de huidige prognose dat andere wederzijdse verplichtingen hiermee stap voor stap kunnen worden aangegaan.

Voor het in werking brengen van het SKC is gekozen voor een concept waarbij de verbinding met participerende partijen, zoals het Openbaar Ministerie, politie, KMar, FIOD, Douane en VNG, erg belangrijk is, maar waarbij tegelijkertijd samengewerkt wordt met geselecteerde (unieke) externe (inter)nationale partijen. Met zowel de participerende organisaties als met de externe bedrijven (publiek – private samenwerking) zijn eerste contracten gesloten en wordt nu inhoudelijk samengewerkt.

De conceptuele en zeker ook inhoudelijke ontwikkeling komen op dit moment stap voor stap dicht bij elkaar en hiermee is de eerste presentatie strategisch beeld ondermijning gepland in Q2-2022. In de voorliggende periode zullen al enkele inhoudelijke experimenten uitgevoerd worden.

Ondanks dat het kenniscentrum al volop in bedrijf is, opent het SKC volgend jaar nog formeel haar deuren. Een exacte datum hiervoor is nog niet bekend in verband met corona en een mogelijke kabinetswisseling.

Oprichting Delta Kenniscentrum

Algemene beschrijving

Dit fiche betreft het oprichten van het Delta Kenniscentrum voor water, voedsel en energie op de Kenniswerf in Vlissingen. Hierin werken de Zeeuwse kennisinstellingen (HZ University of Applied Sciences, Scalda en University College Roosevelt) samen met Universiteit Utrecht en Wageningen University & Research. De betrokken departementen hierbij zijn de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Beoogd resultaat

De missie van het Kenniscentrum is om invulling te geven aan de maatschappelijke opgave: “Leven en werken in de Delta: klimaatadaptatie door natuurlijke oplossingen”. De kernopdracht van het centrum is om innovatieve oplossingen te realiseren voor een toekomstbestendige, veilige en welvarende Delta. Op vier niveaus wordt deze opgave ingevuld: onderzoek, onderwijs, valorisatie en business development.

Uitvoeringspartijen

De founding fathers van het Delta Kenniscentrum (HZ University of Applied Sciences, Scalda, University College Roosevelt, Universiteit Utrecht en Wageningen University & Research) en het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NWO-I/NIOZ).

Daarnaast zijn betrokken: het rijk, provincie Zeeland/Campus Zeeland, gemeente Vlissingen, Dockwise, Impuls Zeeland en Economic Board. Eventuele andere partijen die een rol gaan spelen, zijn bijvoorbeeld Ecoshape, Deltares, TU Delft en Universiteit Gent.

De kwartiermakers komen met een voorstel over de wijze van inzet van de partijen ten behoeve van het Delta Kenniscentrum. Dit doen zij in afstemming met de zes founding fathers en de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen. Bovendien leggen de kwartiermakers contacten met andere stakeholders.

Afronding project

In de jaren 2020-2030 zijn er middelen vanuit het rijk voor het kenniscentrum beschikbaar. Vanaf 2030 draagt het bestuur van het kenniscentrum de verantwoordelijkheid voor de continuïteit en is er dus geen (financiële) steun vanuit het rijk.

Financiën

De totale bijdrage aan het Delta Kenniscentrum vanuit Wind in de Zeilen bedraagt € 68.410.000, inclusief btw. Dit betreft 48% van het totaal aan benodigde middelen in de aanloopperiode tot en met 2030. Het bedrag bestaat uit zowel een eenmalige investering (28%) als een bijdrage voor doorlopende activiteiten (72%).

Planning

Er is oorspronkelijk uitgegaan van circa zes maanden voor het opstellen van een projectplan voor de oprichting van het Delta Kenniscentrum (de kwartiermakers-fase). De kwartiermakers zijn op 1 december 2020 gestart met de werkzaamheden. Zij werken samen met de bestuurders en medewerkers van de founding fathers de plannen verder uit en geven nadere invulling aan fiche C.

De kwartiermakers hebben de afgelopen maanden gesproken met vele stakeholders binnen en buiten de provincie om een goed beeld te krijgen van de wensen, de mogelijkheden en onmogelijkheden van het Delta Kenniscentrum. Op basis daarvan is in maart 2021 een interim-rapportage opgesteld die als basis heeft gediend voor verder overleg met de inmiddels zes founding fathers (NWO-I/NIOZ is met instemming van de andere founding fathers en de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen aangesloten als founding father).

Het primaire doel van de kwartiermakers was en is om met de founding fathers tot een gedeelde opvatting te komen over de doelen van het Delta Kenniscentrum en de spelregels met betrekking tot samenwerking. Niet dat andere aspecten niet even belangrijk zijn, zoals de betrokkenheid van overheden en het bedrijfsleven, maar er is bewust gekozen voor deze volgorde, omdat er anders een te complex proces gevolgd zou moeten worden. Het overleg met de founding fathers is veelvuldig en intensief.

Stand van zaken

Naar aanleiding van het door de kwartiermakers opgestelde concept-plan op hoofdlijnen over het Delta Kenniscentrum hebben de academische founding fathers (de universiteiten van Wageningen en Utrecht, University College Roosevelt en het NIOZ) aan (leden van) de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen laten weten zich niet achter de huidige (concept) opzet van de kwartiermakers te kunnen scharen. Ze geven aan dat zij door deze gerezen twijfels niet meer als founding father, maar als strategisch partner betrokken willen zijn.

Dit is voor de betrokken overheden (rijk, provincie Zeeland en gemeente Vlissingen) aanleiding om in de komende periode met de partners om tafel te gaan om de door hen afgegeven signalen te duiden en de ontstane situatie te bespreken. Dit betekent in ieder geval dat er meer tijd nodig is om tot een plan te komen dat aan het vastgestelde fiche over het Delta Kenniscentrum voldoet.

Vooruitblik

Aan het eind van de kwartiermakers-fase wordt het volgende opgeleverd: een door alle partijen gedragen en geaccordeerd projectplan Delta Kenniscentrum (Delta Climate Center), inclusief een gezonde financiële begroting voor 10 jaar met (financieel) perspectief op continuïteit voor de daaropvolgende jaren.

Fysieke ontwikkeling Kenniswerf Vlissingen

Algemene beschrijving

De Kenniswerf Vlissingen heeft de potentie om door te groeien naar een toonaangevende campus voor Zeeland met spin-off in heel Zeeland. Om de fysieke ontwikkeling van de Kenniswerf te versnellen worden de volgende projecten gerealiseerd:

1. Op de Kenniswerf wordt het Delta Kenniscentrum voor water, voedsel en energie opgericht. Met de oprichting van het Delta Kenniscentrum zal het vestigingsklimaat voor bedrijven verbeteren (fiche C).
2. Een tweede aspect betreft het vergroten van het vermogen van het Investeringsfonds Zeeland. Hiermee kunnen kennisintensieve bedrijven aangetrokken worden en kan geïnvesteerd worden in startups, scale-ups en groeiende ondernemingen op de Kenniswerf die ontstaan als spin-off van het Delta Kenniscentrum (fiche E).
3. Om de vestiging van bedrijven mogelijk te maken en verder te versnellen is voor de fysieke ontwikkeling van de Kenniswerf een eenmalige investering van € 15 miljoen toegezegd om het gebied verder te revitaliseren (fiche D).

Beoogd resultaat

Het resultaat is dat er binnen de Kenniswerf meer vestigingsmogelijkheden komen voor nieuwe ontwikkel-, test- en demofaciliteiten (zoals meegenomen in de plannen voor het Delta Kenniscentrum), starters, scale-ups en R&D-afdelingen. Het uiteindelijke doel is om de Kenniswerf uit te laten groeien tot een toonaangevende campus voor Zeeland met spin-off in heel Zeeland.

De opbrengst van dit fiche heeft twee effecten:

- Een sociaaleconomisch effect (het creëren van een groei- en landingsplaats voor ontwikkel-, test- en demolocaties, demolocaties en innovatieve en ambitieuze bedrijven draagt sterk bij aan de ambitie om de Kenniswerf de innovatieve broedplaats te laten zijn).
- Een werkgelegenheidseffect (circa 380 voltijdbanen als gevolg van het landen van nieuwe bedrijven op de Kenniswerf en in de regio. Door op de Kenniswerf te werken met groeiformules wordt continu nieuwe werkgelegenheid gecreëerd en gestimuleerd).

Uitvoeringspartijen

De gemeente Vlissingen is de trekker van dit fiche.

Er bestaat een sterke relatie met de fiches C, E en F en mogelijk ook met fiche B (in verband met de realisatie van het SKC). Daarom wordt er samengewerkt met vertegenwoordigers van het ministerie van BZK, de provincie Zeeland, Dockwize, Impuls en de kennisinstellingen (HZ University of Applied Sciences, Scalda en University College Roosevelt). Van belang is om de onderlinge samenhang te blijven bewaken. Daarnaast is voor een succesvolle ontwikkeling van de Kenniswerf, met een brede spin-off in Vlissingen en Zeeland ook de samenhang tussen de reeds lopende Kenniswerfontwikkeling en de voorziene impuls voor de Kenniswerf vanuit Wind in de Zeilen randvoorwaardelijk.

Afronding project

De verwachte doorlooptijd is circa vijf jaar. In 2025 wordt het project afgerond.

Financiën

Vanuit het pakket Wind in de zeilen is door het rijk € 15 miljoen beschikbaar gesteld: € 1 miljoen voor het opstellen van het ontwikkelplan Kenniswerf (planvorming) en € 14 miljoen voor de uitvoering van het ontwikkelplan.

Planning

Onderwerp	Planning
<i>Planvorming Kenniswerf</i> Bestaande uit: <ul style="list-style-type: none"> - Het concretiseren en actualiseren van de ontwikkelvisie Kenniswerf, inclusief het opzetten en openen van een grondexploitatie voor de onderdelen van het plangebied Wind in de Zeilen; - Het opstellen van een lange termijn communicatie- en marketingplan. - Het opstellen van het ontwikkelplan Kenniswerf	Q3 2021- Q1 2022
<i>Uitvoeringsfase</i>	2022 -2024
<i>Communicatie en marketing</i>	Q4 2020, 2021-2025

Stand van zaken

Het college van burgemeester en wethouder van Vlissingen heeft begin november 2021 ingestemd met het ontwikkelplan voor de Kenniswerf. Dit ontwikkelplan is opgesteld naar aanleiding van de beschikking specifieke uitkering (SPUK) van het ministerie van BZK.

Het ontwikkelplan is ter goedkeuring aan de ministeries van BZK en Financiën aangeboden. Het ministerie van BZK en het ministerie van Financiën hebben het ontwikkelplan goedgekeurd, waarna BZK de resterende € 14 miljoen aan Vlissingen heeft overgemaakt. Hiermee kan de uitvoeringsfase starten.

Het opzetten en de besluitvorming rondom de grondexploitatie vergt meer tijd dan was verwacht.

Vooruitblik

Besluitvorming over de in te stellen grondexploitatie door de gemeenteraad van Vlissingen is voorzien in Q1 2022.

Vergroten vermogen Investeringsfonds Zeeland

Algemene beschrijving

Dit fiche bevat een onderbouwing van de extra gevraagde financiële middelen van in totaal € 20 miljoen voor het vergroten van het vermogen van het Investeringsfonds Zeeland. Deze middelen zijn bedoeld:

- voor het aantrekken van kennisintensieve bedrijven voor Zeeland door het fondsvermogen van het Zeeuws Participatiefonds 3 B.V. op te hogen met € 15 miljoen.
- voor het investeren in startups, scale-ups en groeiende ondernemingen, onder andere op de Kenniswerf. Zo wordt InnoGo! versterkt (€ 3,5 miljoen) en wordt de fondsomvang van het Zeeuws Participatiefonds 2 B.V. verhoogd met € 1,5 miljoen voor vervolginvesteringen in deze bedrijven.

Beoogd resultaat

Het resultaat van het project is dat de € 20 miljoen aan rijksmiddelen beschikbaar zijn gesteld aan het Investeringsfonds Zeeland, met bijbehorende bestuurlijke afspraken en besluiten in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) over eventuele aanpassingen in aandeelhouders-instructies en verantwoordingsrapportages.

De investering in het Investeringsfonds Zeeland heeft de volgende beoogde effecten:

- Effect op het vestigingsklimaat: met het vergroten van het investeringsvermogen van het Investeringsfonds Zeeland vergroot de provincie structureel de kans op meer succesvolle acquisitie van kennisintensieve bedrijven, zodat Zeeland aantrekkelijker wordt voor hoger opgeleiden en andere potentiële bedrijven (magneetwerking).
- Effect op de werkgelegenheid: hoogwaardige kennisbedrijven brengen meer toegevoegde waarde met zich mee. Kennisintensieve bedrijven creëren ook hoogwaardige werkgelegenheid voor de lange termijn. Er wordt extra werkgelegenheid verwacht: 400 fte voor € 20 miljoen.
- Sociaaleconomische effecten: het is wenselijk dat de verhouding theoretisch en praktisch opgeleiden beter in balans komt in Zeeland. Het aantrekken van kennisintensievere bedrijven helpt hierbij. Dit zorgt tevens voor een meer gevarieerde arbeidsmarkt, waardoor de mogelijkheid tot vestiging van 'nieuwkomers' wordt vergroot.

Uitvoeringspartijen

Investeringsfonds Zeeland, samen met Provincie Zeeland en het ministerie van EZK.

Afronding project

Het project loopt door tot 2023. Het totaalbedrag van € 20 miljoen wordt in verschillende tranches beschikbaar gesteld door het rijk aan het Investeringsfonds Zeeland.

Financiën

Er wordt een bedrag van totaal € 20 miljoen ter beschikking gesteld. Dit wordt als volgt verdeeld over

de bestaande investeringsfondsen:

- Een bedrag van € 3,5 miljoen ten behoeve van InnoGo!
- Een bedrag van € 1,5 miljoen ten behoeve van Zeeuws Participatiefonds 2 B.V.
- Een bedrag van € 15 miljoen ten behoeve van Zeeuws Participatiefonds 3 B.V.

Het bedrag van € 20 miljoen wordt ter beschikking gesteld in vier bedragen van € 5 miljoen, te ontvangen in de jaren 2020-2023 (één tranche van € 5 miljoen per jaar).

De eerste tranche van € 5 miljoen is inmiddels ontvangen, de 2e tranche van € 5 miljoen wordt december 2021 verwacht. Deze tranche is in oktober 2021 aangevraagd.

Planning

De ministerraad heeft op 6 november 2020 een besluit genomen over de agio-storting van € 20 miljoen. Na de voorhangprocedure in de Tweede Kamer is op de Algemene vergadering van Aandeelhouders van het Investeringsfonds Zeeland een besluit genomen over de vergroting van het vermogen van het Investeringsfonds Zeeland. De bestuursovereenkomst “Wind in de Zeilen Innovatiefinanciering” is in februari 2021 door het rijk, provincie en Impuls ondertekend.

Stand van zaken

- Er is een plan van aanpak voor het fiche opgesteld.
- Verruimen investeringskaders fondsen InnoGo! en Zeeuws Participatiefonds heeft plaatsgevonden.
- Er is bekendgemaakt dat er meer vermogen in het Investeringsfonds Zeeland beschikbaar is en dat per bedrijf een hoger bedrag per ticket kan worden ingezet.
- Er is een actieplan opgesteld om voldoende leads te genereren. De leadflow bij InnoGo! is mede afhankelijk van de tijdige en succesvolle opstart van het Delta Kenniscentrum (fiche C).
- Er vinden concrete gesprekken met meerdere marktpartijen plaats, welke eventueel vanuit de middelen van Wind in de Zeilen zullen worden gefinancierd. Het aantal leads neemt toe.
- De eerste investering vanuit het Zeeuws Participatiefonds is gerealiseerd, dit betreft een investering in het bedrijf Alta Carbon Technologies (gaat zich vestigen in Terneuzen) – huidige werkgelegenheid 7 FTE.
- De eerste twee investeringen vanuit InnoGo! worden ook gerealiseerd. Dit betreft bedrijf Sealution, gevestigd in Goes (samenwerking met Dekimo) – huidige werkgelegenheid 5 FTE. Deze ondernemer is HZ student. Daarnaast wordt geïnvesteerd in Omniboost te Terneuzen (startup, kennisintensief rondom ICT). Huidige werkgelegenheid: 20 FTE (inclusief inhuur)
- De communicatie rondom Wind in de Zeilen vanuit het Impuls-cluster Innovatiefinanciering is inmiddels opgestart (dit is een continu proces).

Vooruitblik

- De 2e tranche van € 5 miljoen wordt in december 2021 verwacht.
- Verwacht wordt dat in de komende maanden wederom een investering van € 2,5 miljoen vanuit het Zeeuws Participatiefonds in het kader van Wind in de Zeilen wordt gerealiseerd.

Bereikbaarheid

Algemene beschrijving

Het fiche bereikbaarheid is gericht op het verbeteren van de verbindingen tussen Vlissingen en Zeeland en de Randstad, Brabant en Vlaanderen. Het verbeteren van de bereikbaarheid is een randvoorwaarde voor de sociaaleconomische structuurversterking in algemene zin en in het bijzonder voor de Law Delta (fiche B) en het op te richten Delta Kenniscentrum (fiche C).

Intercity Vlissingen-Randstad

Algemene beschrijving

Verbetering van de verbinding Vlissingen-Rotterdam/Amsterdam kan in drie stappen worden gerealiseerd:

Stap 1 (december 2021): introductie van een intercity Vlissingen-Rotterdam één keer per uur en een sprinter Vlissingen-Roosendaal twee keer per uur. Dit levert 20 minuten reistijdwinst op naar Rotterdam. Mogelijkheden om een van de sprinters door te laten rijden naar Dordrecht zal betrokken moeten worden bij een onderzoek dat ProRail uitvoert. Inzet is in ieder geval dat de aansluiting en overstapmogelijkheden in Roosendaal dusdanig zijn dat de huidige reistijden richting de Randstad en de Brabantse steden niet verslechteren.

Stap 2 (2023-2025): versnelling van de intercity door aansluiting van de Zeeuwse lijn op de Hogesnelheidslijn (HSL, Intercity Direct), in lijn met Toekomstbeeld OV 2040. Op deze manier ontstaat een reistijdwinst van 60 minuten richting Amsterdam.

Stap 3 (uiterlijk 2030): het rijk, de regio en vervoerder onderzoeken of frequentieverhoging van de intercity mogelijk is. Hiervoor worden in Wind in de Zeilen drie voorwaarden gesteld:

- Een gezonde businesscase.
- Rekenschap nemen van de perifere ligging.
- Een afspraak over een kosten-batenafweging.

Beoogd resultaat

In het bestuursakkoord wordt een aantal te behalen resultaten onderscheiden:

- Reistijdwinst: bij de introductie van de intercity (stap 1) 20 minuten richting Rotterdam, bij verdere versnelling van de intercity (stap 2) 60 minuten richting Amsterdam.

- Reistijdbaten: de reistijdbaten worden becijferd op € 1 - € 3 miljoen voor reizigers op werkdagen tussen Zeeuwse economische centra en op € 5 - € 8 miljoen voor reizigers naar economische centra buiten Zeeland.
- Indirecte economische effecten.

Het belangrijkste resultaat op korte termijn is de introductie van de intercitydienst per december 2021 binnen de huidige hoofdrailnet-concessie. Stap 2: uiterlijk in 2025 zal de dienstregeling ingaan.

Uitvoeringspartijen

Het ministerie van IenW, samen met de provincie Zeeland, NS en ProRail.

Afronding project

- December 2021: introductie intercity Vlissingen-Rotterdam (1 keer per uur), en sprinter Vlissingen-Roosendaal (2 keer per uur).
- 2023-2025: versnelling van de intercity door aansluiting van de Zeeuwse lijn op de Hogesnelheidslijn (HSL, Intercity Direct).
- Uiterlijk 2030: onderzoek naar mogelijkheid frequentieverhoging van de intercity.

Financiën

Afgesproken is dat een incidenteel bedrag van € 50 miljoen vanuit het ministerie van Defensie in het kader van Wind in de Zeilen overgeheveld wordt aan het ministerie van IenW voor de uitvoering van de infrastructurele maatregelen.

Binnen de beschikbare middelen, zoals is afgesproken in Wind in de Zeilen, wordt de intercityverbinding nader uitgewerkt. Dit betekent dat de NS een intercitydienst binnen de huidige hoofdrailnet-concessie integreert met het hiervoor beschikbare budget en dat ProRail de benodigde infastructuren nader uitwerkt binnen het beschikbare budget.

€ 5 miljoen van de bovengenoemde € 50 miljoen is gereserveerd voor investeringen in de infrastructuur ten behoeve van de stationsomgeving in Vlissingen, conform de afspraken gemaakt in Wind in de Zeilen.

Planning

Periode	Actie	Eigenaar
December 2021	Treindienst intercity Vlissingen-Rotterdam operationeel	NS
Voorjaar 2022	Start detailstudie noodzakelijke infra-aanpassingen	ProRail
2023-2025	Voorziene introductie van stap 2 waarmee 60min reistijd winst richting Amsterdam wordt gerealiseerd	NS

Stand van zaken

- Het proces tot capaciteitsverdeling is afgerond.
- De door NS aangedragen businesscase is onafhankelijk getoetst en bekrachtigd.
- Het ministerie van IenW verstrekt de definitieve opdracht inclusief subsidie aan NS voor de additionele dienst intercity Vlissingen-Randstad per dienstregeling 2022.

Vooruitblik

- In december 2021 is de treindienst intercity Vlissingen-Rotterdam, geheel volgens planning, operationeel. Op 13 december wordt de treindienst officieel geopend.
- Opdracht door het ministerie van IenW aan ProRail voor de verkenning en planuitwerking van de noodzakelijke infrastructurele maatregelen om de extra trein te kunnen toevoegen (betreft maatregelen rond overwegen en energievoorziening).
- ProRail en NS werken de mogelijkheden en benodigde randvoorwaarden voor de tweede stap (aansluiting Zeeuwse Lijn op de Hogesnelheidslijn) nader uit.

Ontwikkeling stationsomgeving Vlissingen

Algemene beschrijving

Rond station Vlissingen is een traject gestart met stakeholders uit het bedrijfsleven, onderwijs en (semi-)overheden om duurzame, innovatieve mobiliteitsvormen te ontwikkelen en het stationsgebied te ontwikkelen tot dé mobiliteits-hub in de regio. Hierbij zullen huidige mobiliteitsvormen en het stationsgebied een kwaliteitsimpuls krijgen. Daarnaast zullen nieuwe, slimme en duurzame mobiliteitsvormen worden toegevoegd.

Dit leidt ertoe dat de reiziger (toerist, student, forens én inwoner) gebruiksvriendelijk, flexibel en comfortabel kan wisselen tussen bestaande en nieuwe mobiliteitsvormen. Met deelmobiliteit

(deelauto's, deelfietsen), aanvullende voorzieningen (zitmogelijkheid, toilet, waterkraan, wifi, oplaadpunten), duurzame mobiliteitsvormen, laadinfra gekoppeld aan de elementen wind, water en zon wordt het stationsgebied dé mobiliteits-hub in de regio en is de Zeeuwse beleving voor zowel inwoners als niet-inwoners compleet.

Beoogd resultaat

De doelstelling van dit fiche is een kwaliteitsimpuls geven aan het Stationsgebied, waarmee de bereikbaarheid van de diverse effectgebieden wordt verhoogd en het Stationsgebied functioneert als een motor voor economische groei. Deze kwaliteitsimpuls wordt geconcretiseerd op de onderdelen 'mobiliteit', 'duurzaamheid & energie', 'verblijfskwaliteit' en 'motor voor economische groei'.

In dit fiche wordt een tweesporenbeleid ingezet om de doelstelling te bereiken:

1. De ontwikkeling en uitvoering van een Masterplan Stationsgebied Vlissingen met alle benodigde infrastructurele maatregelen dat begin 2023 in uitvoer kan.
2. Het faciliteren van pilots die op korte termijn (vanaf 2021) kunnen starten, passen in de huidige omgeving en het vliegwiel vormen voor de infrastructurele maatregelen in het Stationsgebied.

Het onderdeel 'Ontwikkeling stationsomgeving Vlissingen' van het fiche F Bereikbaarheid kent een nauwe samenhang met het onderdeel 'Living Lab Slimme Mobiliteit':

- De mobiliteitspilots uit het onderdeel Living Lab Slimme Mobiliteit vormen het vliegwiel voor de infrastructurele maatregelen en voorzieningen in het Stationsgebied; de pilots die succesvol zijn, worden structureel ingepast in het Stationsgebied.
- Mobiliteitswensen en mobiliteitspilots vanuit de gebruikers, bedrijven of bezoekers van het Stationsgebied kunnen binnen het Living Lab Slimme Mobiliteit worden uitgevoerd.

Uitvoeringspartijen

Gemeente Vlissingen.

Afronding project

De ontwikkeling van de stationsomgeving loopt door tot eind 2025.

Financiën

Voor investeringen in de stationsomgeving Vlissingen is vanuit het pakket Wind in de Zeilen € 5 miljoen gereserveerd voor aanleg infrastructuur (uit de € 50 miljoen voor infrastructurele maatregelen).

De realisatie van een Masterplan Stationsgebied en het traject om daar te komen, zal een grote aantrekkingskracht hebben op de omgeving, en biedt kansen om het beschikbaar gestelde budget te verhogen met aanvullende budgetten, zoals bijdragen van stakeholders en subsidiemogelijkheden (met cofinanciering). Daarbij valt te denken aan Europese en landelijke subsidies voor

klimaatadaptatie, innovatie en experimenteeruimte. Het is dan ook van groot belang om de positieve flow te verstevigen en gezamenlijk te werken aan een multiplier van het toegekende budget.

De gereserveerde € 5 miljoen wordt, aangevuld met eventuele subsidies, ingezet voor de beoogde kwaliteitsimpulsen op het gebied van mobiliteit, duurzaamheid & energie, verblijfskwaliteit en economische groei in het Stationsgebied Vlissingen. Deze eventuele aanvullende subsidies kunnen worden toegevoegd om een hoog ambitieniveau te realiseren. Het oorspronkelijke Plan van Aanpak is daarvan echter niet afhankelijk.

Planning

Jan. 2021	April 2021	Mei 2021	Juli 2021	Jan. 2022	Dec. 2022	Dec. 2025
	Fase 2 'Inhoudelijke uitwerking & opstart pilots' (apr 2021 – jan 2022) <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking & opstart pilots • Vorming co-creaties op deelthema's & pilots • Aanvullende (co-)financiering pilots Resultaten: quick wins in de beleving van het gebied, experimenteer-ervaring en gemonitorde pilots.					
		Fase 3 'Ontwikkeling Masterplan Stationsgebied Vlissingen' (mei 2021 – dec 2022) <ul style="list-style-type: none"> • Vertaling visie naar uitvoering • Vormgeven ruimtelijke herontwikkeling • Vaststellen infrastructurele aanpassingen • Vaststellen & borgen van commitment relevante partijen Resultaten: integrale aanpak & gebiedsontwikkeling van het Stationsgebied, aansluitend bij ontwikkelingen in omliggende gebieden, commitment partijen.				
				Fase 4 'Van succesvolle pilots naar permanente mobiliteitsoplossingen' (jan 2022 – dec 2025) <ul style="list-style-type: none"> • Verder vormgeven & borgen van (mobiliteits)pilots • Borgen van samenwerking in de stationsomgeving en haar effectgebied Resultaten: bewezen functie van het Stationsgebied voor omliggende gebieden		
					Fase 5 'Uitvoering Masterplan Stationsgebied' (dec 2022 – dec 2025) <ul style="list-style-type: none"> • Aanpassingen in fysieke omgeving • Infrastructurele aanpassingen Resultaten: succesvolle upgrade Stationsgebied	
Continu: Positionering, programmering & activering						

Stand van zaken

Gebiedsontwikkeling

In een eerste 'voorlopig ontwerp' zijn de beoogde functies van het stationsgebied ingetekend. Dit concept, dat dient als praatstuk, wordt momenteel besproken met stakeholders.

Mobiliteitspilots

Momenteel wordt, in samenwerking met het project Living Lab Slimme Mobiliteit (fiche F-3), een aantal mobiliteitspilots opgestart en uitgevoerd. Zo is een deelfietspilot opgestart in samenwerking met de bestaande deelfietsaanbieders NS en Prorail. Tevens wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar een Super Slim Laadplein in het Stationsgebied, waarvan de resultaten begin 2022 bekend zullen zijn.

Verbinding met relevante fiches en omliggende gebieden

Om de samenhang met omliggende gebieden en relevante fiches te bevorderen wordt de verbinding gezocht en geïnventariseerd wat de (toekomstige) vervoersstromen en het gewenste mobiliteitsaanbod hierin is. Het gaat dan bijvoorbeeld om de bereikbaarheid van de te ontwikkelen Kerngezond-centra en het Justitieel Complex Vlissingen.

Vooruitblik

Het voorlopig ontwerp voor de herontwikkeling van het stationsgebied zal begin 2022 verder worden doorontwikkeld tot een definitief ontwerp. Van daaruit worden de benodigde ruimtelijke en infrastructurele aanpassingen met een bijbehorende kostenraming in kaart gebracht en vindt de verdere technische uitwerking plaats. Zoals opgenomen in de planning is het streven om in december 2022 het Masterplan Stationsgebied Vlissingen op te leveren en de juridische en bestuurlijke besluitvorming te laten plaatsvinden.

Om zowel de mobiliteitspilots als de herontwikkelingsplannen te toetsen bij inwoners en reizigers, wordt het gehele jaar 2022 een participatietraject uitgevoerd. Op diverse fronten en over diverse thema's worden experimenten uitgevoerd en de behoefte van zowel inwoners, forenzen, studenten en scholieren als toeristen in het gebied opgehaald en waar mogelijk meegenomen in de verdere uitwerking.

De opstart en verdere borging van mobiliteitspilots zal de komende periode, in samenwerking met het Living Lab Slimme Mobiliteit, verder gestalte krijgen.

Living Lab Slimme Mobiliteit

Algemene beschrijving

Zeeland wil als omgeving dienen om innovatieve mobiliteitsconcepten in een meer dunbevolkt gebied met landsgrensoverschrijdende verbindingen uit te testen. Daarom wordt het Living Lab Slimme Mobiliteit Zeeland ingericht. Het living lab dient als proefgebied voor mobiliteitsinnovaties die elders zijn ontwikkeld. Vanuit het Living Lab wordt een programma van innovatieve projecten opgezet, met als doel om deze innovaties later in Zeeland en mogelijk in de rest van Nederland verder uit te rollen. Vlissingen en omgeving zijn het focusgebied voor het living lab slimme mobiliteit, waarbij projecten in andere delen van Zeeland ook mogelijk zijn.

Beoogd resultaat

Het doel is om vanuit het Living Lab de volgende resultaten te realiseren:

- Minimaal twee meerjarig lopende pilotprojecten opzetten, waarbij tevens beoogd wordt de beschikbare middelen te koppelen aan Europese subsidie.
- Minimaal 10 kleinere direct uitvoerbare startprojecten die op de korte termijn mobiliteitsoplossingen in Zeeland uitproberen.
- Uit bovenstaande komen minimaal vijf initiatieven die na de pilot- en testfase over heel Zeeland uitgerold kunnen worden.
- Uit bovenstaande komen minimaal twee initiatieven die na pilot- en testfase in de rest van Nederland benut kunnen worden.

Hierdoor kan de reiziger (toerist, student, forens én inwoner) in Vlissingen gebruiksvriendelijk, flexibel en comfortabel wisselen tussen mobiliteitsvormen.

Uitvoeringspartijen

De provincie Zeeland, samen met de gemeente Vlissingen en het ministerie van IenW.

Afronding project

Afronding in 2025.

Financiën

Voor het Living Lab Slimme Mobiliteit wordt € 5 miljoen beschikbaar gesteld vanuit het ministerie van IenW voor de periode 2021 t/m 2025.

Planning

Periode	Fase	Resultaat
September 2021	Eerste ronde pilotprojecten geselecteerd en gereed voor uitvoering	Eerste pilots/ experimenten gestart
Januari 2022 - februari 2022	Volgende ronde pilotprojecten geselecteerd en gereed voor uitvoering	Volgende pilots/experimenten gestart
Juni 2021 - maart 2022	Uitbouw Living Lab en opzet programmatische aanpak	Uitbouw tot samenhangend programma
Maart 2021 - maart 2025	Beoordeling, programmering en uitvoering	Programmering en uitvoering van pilots en experimenten
Maart 2025 - december 2025	Evaluatie en vervolg/uitrol succesvolle projecten borgen	Evaluatie van het living lab en borging van uitrol succesvolle lopende projecten.

Stand van zaken

De lijst met initiatieven voor pilotprojecten is verder uitgewerkt en heeft geresulteerd in de selectie van de eerste ronde projecten. Het betreft twee pilotprojecten die gereed zijn voor uitvoering.

Ten eerste gaat het hierbij om het starten van een haalbaarheidsonderzoek/plan van aanpak voor een superslim solar-laadplein met slimme e-deelauto's. Ook wordt subsidie verstrekt aan de gemeente Tholen voor een pilot met carpoolen en fietsen voor het verbeteren van de bereikbaarheid van bedrijventerrein Welgelegen. Naast deze twee projecten zijn een groot aantal projectideeën ingediend. De projectideeën worden verder uitgewerkt en voor de volgende ronde in januari-februari 2022 gereed gemaakt.

Vanuit de landelijke Mobility as a Service (MaaS) pilots komen 8 MaaS-apps beschikbaar in Nederland. Met MaaS-apps kan iedereen zijn/haar reis plannen, boeken, reizen en betalen. Om ook in Zeeland met MaaS-apps te kunnen reizen werken we aan het koppelen van zoveel mogelijk lokaal mobiliteitsaanbod aan MaaS. Samen met het MaaS-team van het ministerie van IenW is overleg opgestart met de MaaS-aanbieders om een aantal MaaS-apps in Zeeland versneld in te zetten. Dit door enerzijds zoveel mogelijk Zeeuws mobiliteitsaanbod en de Westerschelde Ferry te koppelen aan MaaS. Anderzijds actief te werken aan het vergroten van het gebruik van de apps door het in mobiliteitsbeleid van grote organisaties te borgen.

Relevante gerelateerde projecten die afgelopen periode ook mede met hulp van de provincie Zeeland en gemeente Vlissingen zijn opgestart, zijn onder andere het Fieldlab Autonoom Varen in de haven van Vlissingen en de pilot met elektrische deelfietsen in Breskens-Nieuwvliet-Cadzand-Sluis samen met de Zeeuwse fietscoöperatie/Movelo en de gemeente Sluis. Voor deze initiatieven wordt ook gekeken naar de MaaS-koppeling. Deze projecten zijn financieel niet gekoppeld aan het Living Lab Slimme Mobiliteit, maar inhoudelijk is er wel een nauwe relatie.

Vooruitblik

De komende maanden gaan de eerste projecten in uitvoering. In de komende periode wordt er verder gewerkt aan het gereed maken van de andere projecten voor de volgende pilotronde begin 2022.

De marktbenadering richting MaaS-aanbieders wordt dan concreet gemaakt. Ook worden de eerste concrete stappen in de aansluiting van “wielen” op de MaaS-apps gemaakt, zodat een ketenreis plannen, boeken en betalen rondom Vlissingen mogelijk wordt. Van daaruit werken we aan verdere uitrol over heel Zeeland. Daarbij wordt ook samen met het MaaS-team van het ministerie van IenW grensoverschrijdend samengewerkt met Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen.

Voor autonoom vervoer van personen gaan we in kaart brengen wat Zeeland kan bieden op het gebied van testfaciliteiten voor autonome vervoersmogelijkheden voor marktpartijen en het rijk. Dit in samenhang met de reeds gestarte projecten rondom autonome logistiek en autonoom varen in de regio Vlissingen. Hierbij kijken we naar testfaciliteiten voor autonoom vervoer op hogere snelheden dan de huidige shuttles die een meerwaarde kunnen bieden voor de Zeeuwse situatie.

Ook wordt in samenwerking met het data-team Zeeland en het reeds lopende regio-deal project rondom smart mobility voor onderwijs onderzocht of reizigers-, voertuig- en infra-data beter kan worden benut om het publiek vervoerssysteem efficiënter te maken. Dit in combinatie met versterking van aanbod deelmobiliteit en de hub-ontwikkeling van station Vlissingen.

Daarnaast wordt in nauwe samenwerking met het project stationsgebied Vlissingen (fiche F-2) overleg opgestart met de fiches Law Delta (fiche B) en Zorg (fiche H) om te verkennen welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn om slimme mobiliteit in te zetten om de bereikbaarheid van de te realiseren projecten te verbeteren.

Rail Gent-Terneuzen

Algemene beschrijving

Om knelpunten in het spoornetwerk in de Kanaalzone Gent-Terneuzen te verhelpen, is een proces uitgewerkt om op basis van een ontwikkeld adaptief systeem te besluiten welke infrastructurele werken benodigd zijn. Het Belgisch-Nederlandse pakket aan maatregelen betreft de noordelijke aansluiting Zandeken en de uitbreiding van de bundel Zandeken (A1), een zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug (A3) en de spoorverbinding tussen Axel en Zelzate (A4). Een dergelijk proces wordt mogelijk op termijn ook ingericht voor het personenvervoer.

Beoogd resultaat

Het ministerie van IenW, de provincie Zeeland en de gemeente Vlissingen voorzien dat de middelen vanuit Wind in de Zeilen worden aangewend voor de volgende resultaten:

- Uitvoeren onderzoek naar de vervolgstappen in de adaptieve ontwikkelstrategie. De basis hiervoor vormt de intentieverklaring. Daarover is formeel besloten door de betrokken bestuurlijke partijen waar onder het ministerie van IenW. Voor het ministerie loopt de instemming mede via het bestuurlijk overleg MIRT.
- Realisatie van de zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug, indien dit noodzakelijk blijkt op basis van de uitkomsten van de adaptieve ontwikkelstrategie en de bestuurlijke besluitvorming op basis daarvan.

De maatregelen leveren tot € 7-10 miljoen per jaar aan transportbaten op. De indirecte baten worden geraamd op 10-15% van de jaarlijkse baten. Voor Rail Gent-Terneuzen komt dit neer op circa € 0,7-1 miljoen.

Uitvoeringspartijen

Het ministerie van IenW/ProRail, samen met onder meer provincie Zeeland en North Sea Port. North Sea Port had de regie in de ontwikkeling van de intentieverklaring, waarin deelnemende partijen onder meer wordt gevraagd in te stemmen met de adaptieve ontwikkelstrategie. De intentieverklaring is getekend. Voor het vervolg wordt nu de bijpassende governance ingericht in samenspraak met de relevante overheden en infrapartijen.

Afronding project

2023-2025, indien enkel voor realisatie van een zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug wordt gekozen op basis van de adaptieve ontwikkelstrategie.

Financiën

Conform de gemaakte afspraken in Wind in de Zeilen heeft de Nederlandse overheid een bedrag van € 15 miljoen gereserveerd, waardoor een zuidoost-boog bij de Sluiskilbrug mogelijk wordt. Deze zuidoost-boog is onderdeel van de drie samenhangende infra-projecten, waarover op basis van de adaptieve strategie te zijner tijd een besluit genomen wordt over het te volgen ontwikkelpad, en welke infraprojecten gerealiseerd gaan worden. Conform besluiten van zowel de bestuurlijke stuurgroep Wind in de Zeilen (op 26 november 2020) als het bestuurlijk overleg MIRT 2020 wordt € 2 miljoen van de € 15 miljoen gebruikt voor de bekostiging van de uitwerking van de plannen.

Planning

In Q1 2022 wordt gestart met de productiefase. De start van de productiefase is met een kwartaal vertraagd en naar Q1 2022 verschoven, omdat het maken van afspraken over de binationale governance structuur tussen België en Nederland complex was maar inmiddels wordt gefinaliseerd. Met de productiefase wordt de fase aangeduid, waarin het infrastructureel ontwerp op detailniveau wordt uitgewerkt dat nodig is voor de formele besluitvorming en vergunningen. Onderdeel hierbij is het doorlopen van wettelijke procedures in de voorbereiding van de aanleg van het project. Tevens wordt op basis van de uitkomsten van het adaptief systeem een besluit genomen over grondverwerving en het verleggen van kabels en leidingen ten behoeve van infra-maatregelen A1 en

A3. De planuitwerking van maatregel A4 loopt ondertussen door. De beslismomenten (kantelpunten) over het wel of niet overgaan tot realisatie liggen nog onveranderd in Q4 2023, Q4 2024 en Q4 2025. Indien voor realisatie van alle infra-maatregelen wordt gekozen, zal de aanleg van de infrastructuur naar verwachting in 2030 zijn afgerond.

Stand van zaken

Planuitwerking

Er is gestart met de verdere uitwerking van de plannen. Dat moet uiteindelijk leiden tot het doorlopen van de wettelijk vereiste planuitwerking aan Nederlandse en Belgische/Vlaamse zijde. Voordat formeel met de planuitwerkingsfase gestart kan worden, dienen eerst de stappen van de verkenningsfase te worden doorlopen. Met de uitgevoerde studies is al veel onderzocht, maar daarmee zijn nog niet alle formele stappen van de verkenningsfase doorlopen. Het bestuurlijk vaststellen van zoveel mogelijk binationaal afgestemde procedures is één van de belangrijke stappen in het proces. Na het doorlopen van de planuitwerking zal door de Nederlandse en de Belgische/Vlaamse overheden op basis van het afgesproken adaptieve systeem besloten worden over het te kiezen 'ontwikkelpad' en zullen de daarvoor benodigde financiële middelen beschikbaar (moeten) worden gesteld. Daarna kan de realisatie starten. De planuitwerkingsfase wordt uitgewerkt in een binationaal projectplan.

Governance

Eind 2021 zal naar verwachting de binationale governance-structuur worden vastgesteld. Bij het opzetten van de governance-structuur wordt ook gekeken naar het advies van de commissie Berx-Donner over grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen bij infrastructurele werken en het daarover ingenomen kabinetsstandpunt, zoals verwoord in de brief van het kabinet aan de Tweede Kamer van 30 april 2021. De governance wordt ingericht door ProRail, Infrabel, het (Nederlandse) ministerie van IenW, de Belgische Federale Overheidsdienst Mobiliteit en het havenbedrijf North Sea Port.

Financiering

Naast de in het compensatiepakket opgenomen bijdrage hebben de provincie Zeeland en North Sea Port het spoorproject aangedragen voor het Nationale Groeifonds. Dit voor het Nederlandse deel van de financiering van het grensoverschrijdende spoorproject. Besluitvorming bij het rijk zal daarover plaatsvinden.

Vooruitblik

De binationale samenwerking tussen de betrokken (publieke) partijen verloopt goed en conform afspraken. Voor realisatie van het totale project zal het belangrijk zijn om de aanvullende financiering vanuit Nederland, België en Europa te realiseren voor het totale grensoverschrijdende spoorproject.

Met de kansenbenadering van het Groeifonds is er opportuniteit voor financiering door het Groeifonds. Niet alléén knelpunten worden opgelost met Rail Gent Terneuzen, maar er worden ook belangrijke kansen benut die bijdragen aan doelstellingen van het Groeifonds, omdat het op een aantal terreinen winst oplevert.

Om versnelling te realiseren naar de benutting van alle duurzaamheids- en economische kansen van het spoorproject, wordt een investering voorgesteld van 50% (het Nederlandse deel) van de totale investering (dat wil zeggen 50% van € 240 miljoen inclusief btw, minus de gereserveerde € 15 miljoen) door het Groeifonds. Dat maakt een bedrag van € 105 miljoen. Hiermee kan, langs de lijnen van de intentieovereenkomst, de Nederlandse inbreng in het grensoverschrijdende project Rail Gent Terneuzen worden gerealiseerd.

Onderzoek waterstof-hub Zeeland

Algemene beschrijving

Gezien de huidige koppositie van Zeeland op het terrein van waterstof wordt in gezamenlijkheid tussen het rijk en de regio een verdere impuls gegeven aan de ontwikkelingen van de waterstofeconomie. Dit sluit aan bij zowel de Waterstofvisie van het ministerie van EZK als de bevindingen van het recent uitgebrachte rapport van de Taskforce Infrastructuur Klimaattransitie Industrie (TIKI) en de Regionale Energiestrategie Zeeland. Samen geven het rijk en de regio een ontwikkelplan vorm om een waterstof-hub flagship-project in Zeeland te realiseren, waarbij verbinding wordt gezocht met het Delta Kenniscentrum (fiche C).

Het ambitieuze Hydrogen Delta Programma van Smart Delta Resources (SDR) heeft tot doel de industrie te verduurzamen door grijze waterstof uit te faseren door middel van blauwe, groene, gele en mogelijk oranje waterstof. Daarbij heeft het programma de ambitie de regio te positioneren als grootste waterstofcluster van Nederland, Vlaanderen/België én Europa. Dit door op grote schaal groene waterstof te produceren, lokaal te verbruiken én te importeren en exporteren.

Beoogd resultaat

- Activiteit 1: technisch-economisch onderzoek naar de regionale waterstofbackbone in het North Sea Port havengebied (van Vlissingen tot Rodenhuize, in afstemming met behoefte CO2-backbone);
- Activiteit 2: locatie-engineering van centrale elektrolyserlocatie Deltaurus 3 (Sloegebied Vlissingen);
- Activiteit 3: onderzoek naar import, opslag, lokaal/regionaal gebruik, waarbij de focus onder meer ligt op (zware) voertuigen, (binnen)scheepvaart en MKB (grootschalige industrie is reeds in kaart gebracht) en exportkansen voor North Sea Port.

De drie activiteiten leiden tot de volgende te behalen resultaten:

- Financierings- en engineeringspropositie van de regionale waterstofbackbone (voor publieke en private financiers, EU en NL-subsidies);
- Omgevingskaart voor systeemintegratie van centrale elektrolyserlocatie zodat initiatiefnemers van Deltaurus 3 panklaar kunnen instappen;
- Economisch en duurzaamheidsperspectief voor waterstof-hub (import, opslag, lokaal/regionaal gebruik, export) in North Sea Port.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

SDR is de actiehouder, samen met het ministerie van EZK, provincie Zeeland, North Sea Port en andere betrokken bedrijven worden de resultaten opgeleverd.

Afronding project

Dit onderdeel omvat vier fasen. De vierde fase dient in 2030 gereed te zijn.

Financiën

Activiteit 1	€ 25.000
Activiteit 2	€ 85.000
Activiteit 3	€ <u>90.000</u>
Totaal	€ 200.000

In maart 2021 is besloten de scope van Activiteit 1 (regionale buisleidingen) in een projectvorm te ontwikkelen met SDR-partners Gasunie en North Sea Port, waardoor er minder externe inzet vereist zal zijn om deze Activiteit te realiseren. Deze aanpassing in aanpak heeft geleid tot een wijziging in budget allocatie tussen de onderdelen 1, 2 en 3.

Planning

Beschrijving	Activiteit	Datum	Afgerond?
Afstemming buisleidingen project plan	1	Maart 2021	V
Uitschrijven aanbesteding	3	Maart 2021	V
Uitschrijven aanbesteding	2	April 2021	V
Uitvraag	3	April-Mei 2021	V
Uitvraag	2	Juni-Juli 2021	V
Project team gereed	1	Juni 2021	V
Interview met mogelijke uitvoerders	3	10 juni 2021	V
Selectie uitvoerder en start onderzoek	3	25 juni 2021	V
Interview met mogelijke uitvoerders	2	Augustus 2021	V
Start project uitvoer	1	Augustus 2021	V
Selectie uitvoerder en start onderzoek	3	Augustus 2021	V
Bevestiging scope inzet t.b.v. buisleiding project	1	September 2021	V
Afronden buisleidingproject Consultatie fase	1	Oktober 2021	V
Afronden onderzoek	3	8 december 2021	
Afronden onderzoek	2	17 januari 2022	
Afronden volledige haalbaarheidsfase	1	30 maart 2022	

Stand van zaken

Alle drie de onderzoeken lopen:

1. Buisleiding infrastructuur. Dit project wordt als onderdeel van het Hydrogen Delta Networks Projects uitgevoerd in een breder haalbaarheidsonderzoek. (<https://www.gasunie.nl/en/news/gasunie-and-north-sea-port-join-forces-for-zeeland-hydrogen-network>)
2. Sinds juni 2021 wordt er met Buck Consultants International, CE Delft en een stuurgroep bestaande uit SDR-bedrijven gewerkt aan het onderzoek. De eerste fase van deskresearch en interviews is afgerond, net als de eerste fase van het onderzoek. De eindrapportage wordt begin december 2021 verwacht.
3. Sinds augustus 2021 wordt er met Witteveen + Bos, DNV en een stuurgroep, bestaande uit SDR-bedrijven, gewerkt aan het onderzoek. De eerste fase van gedetailleerd scopen is afgerond. Momenteel wordt er gewerkt aan de technische oplossingen.

Vooruitblik

Zie bovenstaande planning.

Onderzoek 380 kV

Algemene beschrijving

Voor een gezonde concurrentiepositie is het voor de Zeeuwse industrie en havens essentieel om tijdig en tegen dezelfde kosten als andere Nederlandse industrieën gebruik te kunnen maken van verzwaring van het elektriciteitsnet.

De aanlanding van de stroom van windpark IJmuiden Ver is belangrijk voor de ambities op het gebied van waterstof en elektrificatie. Voor de productie van groene waterstof en mogelijke elektrificatie van de krakers bij DOW is een extra aantakking van een 380 kV richting Zeeuws-Vlaanderen nodig.

In het kader van de rijkscoördinatie-regeling wordt momenteel op een objectieve manier in kaart gebracht wat de effecten van de verschillende varianten zijn. Vervolgens zal de minister van EZK via een transparante procedure op basis van die effecten en adviezen/inbreng uit de regio's een keuze maken voor een VoorKeursAlternatief (VKA).

TenneT, het ministerie van EZK en de regio starten een onderzoek naar 380 kV-ontsluiting richting Zeeuws-Vlaanderen (in afstemming met Elia en Vlaanderen).

Beoogd resultaat

Nadat een helder en concreet commitment van het bedrijfsleven is afgegeven dat partijen daadwerkelijk gaan investeren in elektrificatie, kunnen TenneT en het ministerie van EZK nagaan of en hoe een extra vertakking richting Zeeuws-Vlaanderen tijdig kan worden gerealiseerd, zodat het Zeeuwse bedrijfsleven gelijke (ontwikkel)kansen heeft.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

North Sea Port is de actiehouder. Er wordt nauw samengewerkt met het ministerie van EZK, provincie Zeeland, SDR en TenneT.

Afronding project

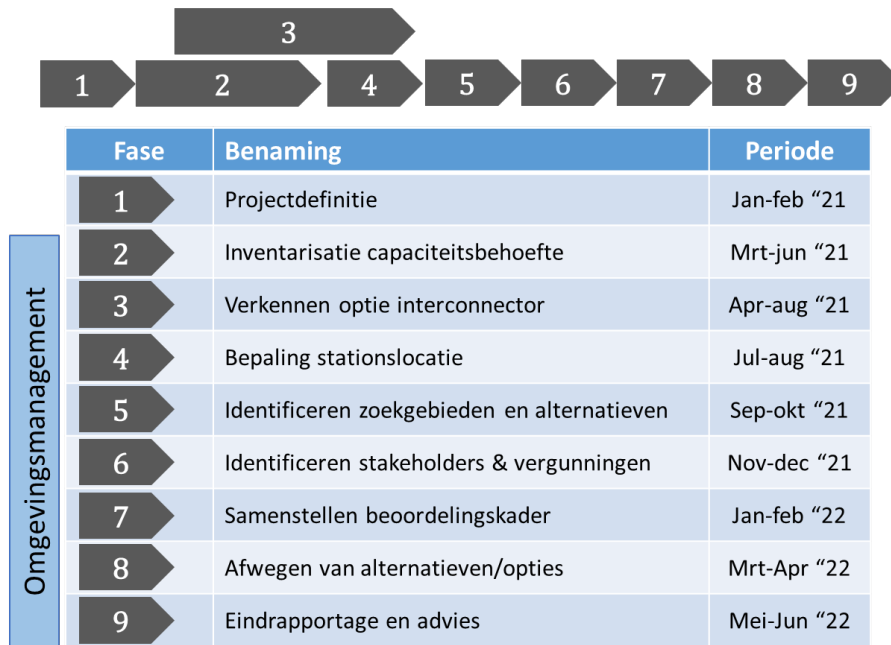
Volgens de opgestelde projectplanning, zal het project eind juni 2022 (of mits mogelijk eerder) worden afgerond.

Financiën

Niet van toepassing.

Planning

De oorspronkelijke projectplanning is weergegeven in onderstaande figuur. Gedurende het verloop van het project zijn hier wat wijzigingen in aangebracht (op basis van voortschrijdend inzicht en interactie met de omgeving). Zo is in de afgelopen maanden binnen het ministerie van EZK het zogeheten PIDI/MIEK¹-proces ingericht. Daarmee is er ook meer regie gekomen vanuit EZK. Hier dient het project zo goed mogelijk op aan te sluiten en te anticiperen.

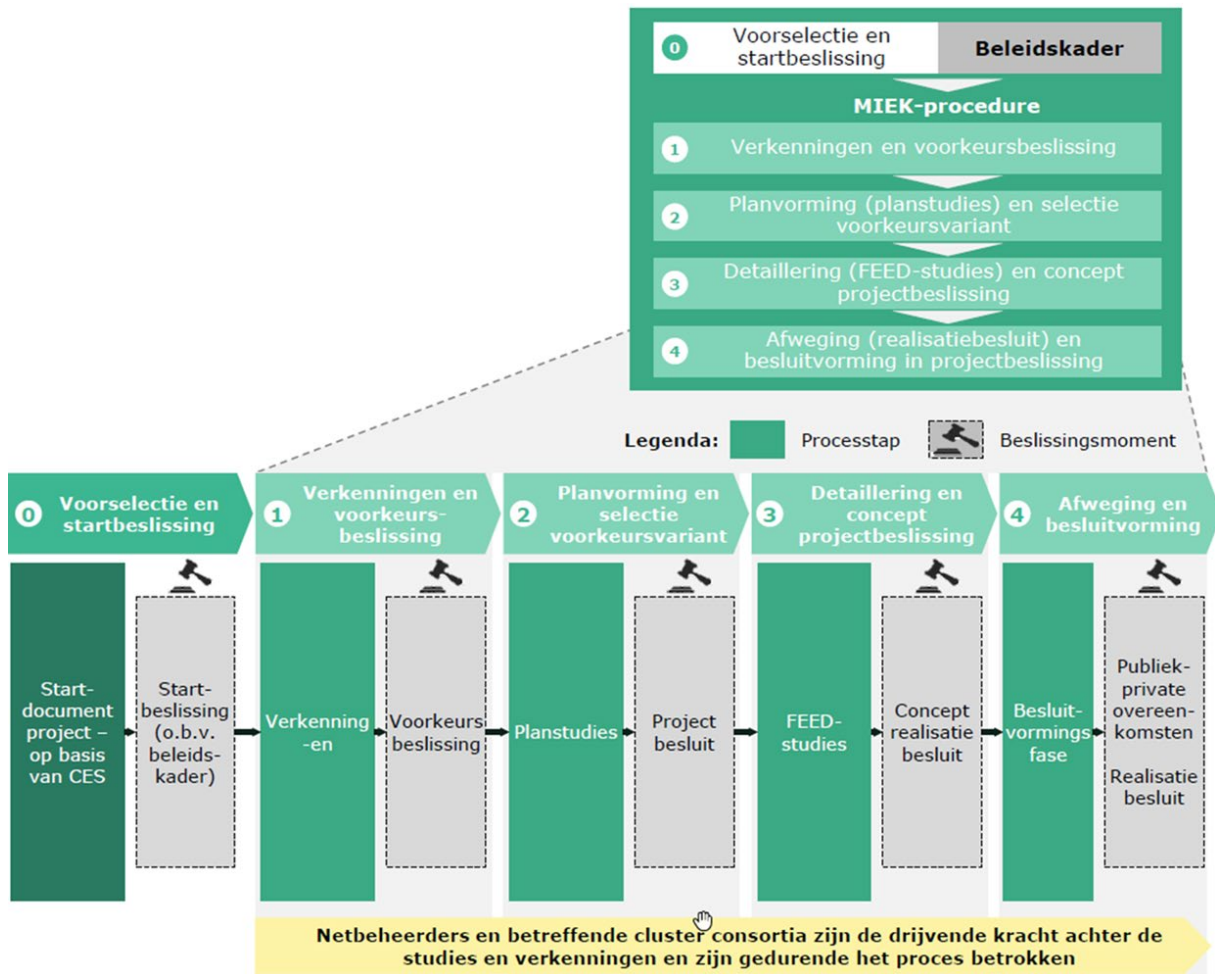

Een belangrijk element in het PIDI/MIEK-proces was een Multi Criteria Analyse van verschillende energieprojecten verspreid over Nederland. Dit betrof een beoordeling op de criteria: robuustheid, urgentie, nationaal belang en klimaatwinst. Het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen heeft in deze afweging relatief hoog gescoord (32 van 40 punten).

Het opstellen van zogeheten startdocumenten was een belangrijke vervolgstap in het PIDI/MIEK-proces. Op 1 oktober jl. is het startdocument van het project Verkenning 380 kV Zeeuws-Vlaanderen opgeleverd. Dit document is op 15 oktober jl. besproken in de stuurgroep PIDI.

Een volgend belangrijk moment was het zogeheten bestuurlijk overleg (BO) MIEK op 15 november 2021. In het BO-MIEK zijn startbeslissingen genomen. Onderstaande figuur toont de planning van de MIEK-procedure op hoofdlijnen. Het doel is om via verschillende tussenstappen te komen tot een project- of realisatiebesluit.

¹ PIDI: Programma Infrastructuur Duurzame Industrie, MIEK: Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat

Stand van zaken

De bepaling van nut en noodzaak van nieuwe 380 kV infrastructuur in Zeeuws-Vlaanderen was een eerste belangrijke stap. In de afgelopen maanden is veel aandacht en energie besteed om een nauwkeurig beeld te vormen van de elektrische capaciteitsbehoefte (MW/jaar) en de daarmee samenhangende CO₂-reductie (Mton/jaar) in de regio Zeeuws-Vlaanderen voor de komende decennia. Vanzelfsprekend alles op basis van de meest recente kennis. Hierbij is ook nauw samengewerkt met het Cluster Energie Strategie (CES) Zeeland. De bepaling van nut en noodzaak is eind juni 2021 afgerond. Alle partijen zijn inmiddels overtuigd van nut en noodzaak van een nieuwe 380 kV verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen. De vraag is vervolgens nog wel hoe de nieuwe verbinding eruit moet zien, bijvoorbeeld 2 of 4 circuits en op welke wijze de Westerschelde het beste kan worden gekruist (boven- of ondergronds en of ene combinatie daarvan).

Verder is de afgelopen maanden door het projectteam verkennend werk verricht op de volgende gebieden:

- Uitstippelen van een tijdlijn op hoofdlijnen
- CAPEX-ramingen per ontsluitingsoptie
- Multi-criteria beoordeling van verschillende ontsluitingsopties
- Identificatie van knelpunten en risico's, inclusief mitigerende maatregelen
- Nadere uitwerking projectscope: vaststellen stationslocaties, aantal circuits, bovengrondse/ondergrondse uitvoering Westerschelde kruising

Een belangrijk aspect vormt het flankerende omgevingsmanagement, c.q. stakeholder management. Door stakeholders op het juiste moment bij het project te betrekken, kan worden bereikt dat er enthousiasme wordt gekweekt en eventuele frustraties tijdig worden gesignaleerd, zodat daar tijdig op kan worden geanticipeerd. *Stakeholder* management vormt een essentieel onderdeel van het project. Vandaar dat ook vertegenwoordigers van de afdeling *Public Affairs* van North Sea Port, TenneT en de Provincie Zeeland bij de stakeholder bijeenkomsten zijn vertegenwoordigd.

Intussen zijn de volgende partijen op hoofdlijnen geïnformeerd over de aanleiding, globale contouren en planning van het project:

- Vlaams Nederlandse Schelde Commissie (VNSC)
- Gemeente Borsele
- Gemeente Terneuzen
- Haven van Antwerpen (Port of Antwerp)

Vertegenwoordigers vanuit het Ministerie van EZK, Provincie Zeeland, TenneT en SDR zijn permanent vertegenwoordigd in de projectgroep, stuurgroep en het bestuurlijke overleg.

In het BO MIEK is besloten dat het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen in het MIEK wordt opgenomen.

Vooruitblik

In de komende maanden wordt verder gewerkt aan:

- Voortvarende opstart van planologische procedures
- Stakeholder management

Verder staan de volgende praktische zaken op de planning:

- Verder detailleren van een kritiek tijdpad met mijlpalen en beslismomenten
- Nadere uitwerking van CAPEX-ramingen (Capital Expenditure = investeringen in vernieuwingsprojecten) per ontsluitingsoptie
- Multi-criteria beoordeling van verschillende ontsluitingsopties
- Identificatie van knelpunten en risico's, inclusief mitigerende maatregelen
- Vaststellen van locaties voor nieuwe 380/150 kV stations in Zeeland
  - o Haven van Vlissingen
  - o Omgeving Terneuzen
- o Vaststellen uitvoering van 380 kV verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen:
  - o Aantal circuits
  - o Bovengrondse/ondergrondse uitvoering Westerschelde kruising
  - o Landtracé

Onderzoek CCS/CCU

Algemene beschrijving

De industriële bedrijven in Zeeland zijn hoogwaardig, energie-intensief en divers. Zeeland is het grootste waterstofcluster van Nederland, en de eerste regio met grootschalige aanlanding van groene windstroom. Industrie en havens staan voor de opgave om concurrerend te blijven, in een wereld waarin de energie- en grondstofvoorziening snel klimaatneutraal moet worden, en waarin toegang tot klimaat neutrale energievormen in combinatie met slimme ICT een steeds belangrijkere concurrentiefactor en daarmee vestigingsfactor wordt.

Voor de Zeeuwse industrie en havens is het essentieel om tijdig en tegen gelijke kosten net als andere Nederlandse industrieën gebruik te kunnen maken van verzwaring van het elektriciteitsnet, en van waterstof en/of CO₂-opslagfaciliteiten, zodat men kan blijven concurreren met industrieën elders.

Dit fiche richt zich op de wens om vervolgstudies te versnellen. Juist deze versnelling van geselecteerde studies moet het voor de Zeeuwse bedrijven mogelijk maken om maximaal bij te dragen aan de 2030 CO₂-reductie doelstellingen in het Klimaatakkoord en tijdig klaar te zijn voor subsidie aanvragen.

Beoogd resultaat

Het versnellingstraject beoogt op specifieke onderdelen van het geïntegreerde project (keten: afvang, transport en opslag) ontwerp pre-FEED-engineering studies uit te voeren in samenwerking met partijen in de keten.

De versnelling stelt de betrokken partijen in staat om in Q3 2021 (dit betekent een versnelling van een half jaar) gereed te zijn met een voldoende gedefinieerd project ontwerp wat betreft transport via schip of buisleiding en wat betreft ontwikkeling van voldoende opslagcapaciteit in bv. oude gasvelden zodat financieringsvoorstellen in bijvoorbeeld SDE++ (en Innovation Fund) kunnen worden voorgelegd.

Het projectontwerp geeft ook de mogelijkheid om tijdig met bijvoorbeeld het ministerie van EZK uitdagingen te bespreken die bij uitstek voor de ontwikkeling van CCS vanuit de Zeeuwse regio kansen biedt voor specifiek flankerend beleid.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

Ministerie van EZK/RVO is de actiehouders.

Inhoudelijk aanspreekpunt is SDR, samen met North Sea Port. De projectorganisatie wordt vormgegeven vanuit North Sea Port, in samenwerking met betrokken bedrijven. Fluor is aangesteld om de studiewerkzaamheden uit te voeren.

Afronding project

In het derde kwartaal van 2021 zijn uitkomsten gereed om verdere stappen te nemen.

Financiën

Er is een bedrag van € 150.000,- beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek. Het project is inmiddels afgerond en de totale kosten van dit onderzoek bedragen € 228.245,93. Het havenbedrijf North Sea Port draagt de resterende kosten.

Planning

Dit onderdeel van het fiche H is in september 2021 succesvol afgerond.

Stand van zaken

Dit onderdeel van het fiche H is in september 2021 succesvol afgerond. In de studie is een mogelijke optimalisatie van de CCS-keten van en tussen enkele bedrijven in het Nederlandse deel van North Sea Port onderzocht.

De studie had een technisch deel, waarin de verschillende optimalisaties technisch uitgewerkt zijn. Dit technische deel is gebruikt om een analyse te maken van de ruimtelijke consequenties en een mogelijke projectplanning. Uit de studie blijkt dat optimalisaties technisch en plannings-technisch gezien mogelijk zijn.

Verder is in het financiële deel een kostenraming gemaakt die met de bedrijven uit de CCS-keten besproken zal worden om het mogelijke financiële voordeel van deze optimalisatie te kunnen beoordelen.

Vooruitblik

De studie is afgerond en is in oktober 2021 met de betrokken bedrijven gedeeld om te beoordelen of de optimalisatie in de toekomst een vervolg gaat krijgen. Het besluit voor een mogelijk vervolg wordt eind 2021 verwacht.

Onderzoek versterking (financiële) positie North Sea Port

Algemene beschrijving

North Sea Port staat voor buitengewoon hoge maar noodzakelijke investeringen in infrastructuur, energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering.

De huidige vermogenspositie van North Sea Port is onvoldoende om deze investeringen zelf te dragen. Het is essentieel dat de Zeeuwse industrie - tijdig en tegen gelijke kosten als andere Nederlandse industrieën - gebruik kan maken van een verzaamd elektriciteitsnet, van waterstof en/of CO₂-opslag.

Om financiële uitdagingen van North Sea Port goed in kaart te brengen, is onderzoek nodig. Een breed alternatievenonderzoek is het meest kansrijk, omdat de investeringen ook noodzakelijk zullen zijn voor alle andere havens in Zuidwest- Nederland en Vlaanderen. Het onderzoek zal zich ook richten op de mogelijkheden van samenwerkingsverbanden in dit gebied, die kunnen leiden tot lagere kosten en investeringen en een grotere slagkracht.

Beoogd resultaat

Het alternatievenonderzoek moet een oplossings- en voorkeursroutes opleveren om de financiële positie van North Sea Port te versterken en de vereiste forse investeringen, onder andere op het gebied van duurzaamheid, energietransitie en digitalisering, uit te kunnen voeren. Het onderzoek zal de behoefte aan financiële middelen kwantificeren en valideren, de mogelijkheden voor financiële

dekking vaststellen en alternatieven voor het invullen van de uitdagingen voor het havengebied North Sea Port aangeven. Het beoogde resultaat moet de instemming hebben van de aandeelhouders van North Sea Port en andere Nederlandse en Vlaamse stakeholders. De oplossing moet tevens staatssteun-proof zijn en conform andere toepasselijke wetgeving, zoals het Vlaamse havendecreet en vigerend overheidsbeleid.

Met deze maatregelen wordt bijgedragen aan het toekomstbestendig maken van de Zeeuwse havens en industrie, waarmee concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Het heeft een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en zorgt voor versterking van het vestigingsklimaat.

Uitvoeringspartijen

North Sea Port is de actiehouder. In samenwerking met de ministeries van Financiën, EZK, IenW en provincie Zeeland, worden de resultaten opgeleverd.

Afronding project

Opleverdatum breed alternatievenonderzoek: in december 2021 volgt het goedkeuringsproces voor betrokkenen.

Financiën

Er is een bedrag van €200.000,- beschikbaar voor de uitvoering van het onderzoek.

Planning

De planning (vanaf start fiche eind 2020) is als volgt. Binnen het onderzoek vindt plaats:

- een strategische verkenning (oplevering mei 2021);
- in een tweede stap wordt een investeringsbehoefte vastgesteld. Dit gaat om de noodzakelijke investeringen in infrastructuur, energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering in het havengebied en de rol die North Sea Port daarin opneemt op basis van haar strategisch plan (oplevering juni 2021);
- een onderzoek naar alternatieven voor financiële dekking (oplevering augustus 2021);
- en ingebracht in (financiële) model (oplevering september 2021);
- en tenslotte de uitwerking van de verschillende strategische opties (oplevering oktober/november 2021).

Stand van zaken

Het onderzoek naar de versterking van de (financiële) positie van North Sea Port is van start gegaan met de gunning van het onderzoek aan Erasmus Centre For Urban, Port and Transport & Ecorys. De planning kende vanaf de start vanzelfsprekend afhankelijkheden, zoals de beschikbaarheid van cruciale stakeholders voor gesprekken. Ook is er een afhankelijkheid ten opzichte van de afronding van parallelle onderzoeken. Daarmee wordt inzicht in de (financiële) omvang van opgaven verschaft, bijvoorbeeld in het kader van de flagship-projecten Wind in de Zeilen en het definitief afronden van het strategisch plan van North Sea Port. De besluitvorming over de strategische opties die het onderzoek op een rij zet, maakt geen onderdeel uit van het onderzoek.

Niet alle opgaven zijn al financieel volledig uitgekristalliseerd. Er is ook vastgesteld dat er bredere mechanismen relevant zullen zijn in de vormgeving van de transitie, zoals governance en wetgeving. Deze en het bijpassende afwegingkader zullen ook bij de strategische opties worden betrokken. Als gevolg van de verschillende afhankelijkheden voor dit onderzoek zal de planning van het onderzoek enkele maanden vertraging hebben. De oplevering gebeurt in samenspraak met alle partijen die het onderzoek begeleiden (ministerie, provincie en havenbedrijf).

Vooruitblik

De finale besluitvorming over de strategische opties zal geen onderdeel uitmaken van het onderzoek. Het onderzoek levert als resultaat de gevalideerde en kansrijke opties ter versterking van het havengebied van North Sea Port, zodat de nodige en gewenste investeringen gedaan kunnen worden in infrastructuur, energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering. Dit conform de afspraken gemaakt met Wind in de Zeilen.

Het is in voortgangsrapportages vastgesteld dat het essentieel is dat de Zeeuwse industrie, tijdig en tegen gelijke kosten als andere Nederlandse industrieën, gebruik kan maken van onder meer een verzaamd elektriciteitsnet, van waterstof en/of CO₂-opslag. Dit om het havengebied en de industrie toekomstbestendig te maken, zodat concurrerend geopereerd kan worden, banen behouden kunnen blijven en private partijen verder kunnen investeren en uitbreiden. Dit allemaal gericht op een structureel positief sociaaleconomisch effect, een positief effect voor de klimaatdoelstellingen van Nederland en voor versterking van het vestigingsklimaat.

Gezien de transitieopgaven en de doelstelling van het onderzoek zal dit voor de komende kabinetsperiode ook relevant zijn. Dit vanzelfsprekend zonder vooruit te lopen op de exacte wijze waarop de versterking van North Sea Port wordt gerealiseerd en daartoe een model en/of afwegingskader wordt ingericht. Dit is relevant om te betrekken in alle afwegingen over alle potentiële relevante instrumenten, beleidsopties en/of fondsen die ook bij de formatie voor het nieuwe kabinet aan de orde zijn waaronder zogenaamde maatwerkoplossingen.

Algemene beschrijving

De bevolking veroudert, veel jonge mensen trekken weg uit Zeeland. Dat geldt ook voor de populatie die in de zorg werkt. Radicale, innovatieve oplossingen zijn nodig om te voorkomen dat de Zeeuwse zorginfrastructuur vastloopt met alle gevolgen van dien voor de leefbaarheid en ook voor de economie. De betrokken partijen in Zeeland hebben elkaar gevonden in een integrale, programmatische aanpak die de zorg klaar maakt voor de toekomst: de Zeeuwse Zorg Coalitie. Zij gaan een vernieuwde, deels gedigitaliseerde, zorginfrastructuur realiseren die:

- persoonsgerichte zorg en ondersteuning van goede kwaliteit garandeert.
- zorg snel en dicht bij huis levert.
- aantoonbaar bijdraagt aan de gezondheid (en het vertrouwen) van de Zeeuwse bevolking.
- de zorg duurzaam betaalbaar houdt, ook als de bevolking verder vergrijsst.

Om dit te realiseren is de vernieuwings- en investeringsprogramma 2020-2024 opgezet, die bestaat uit de volgende, samenhangende onderdelen:

1. Huisartsen en PA's opleiden in Zeeland.
2. Ontwikkelen van een toekomstbestendige zorginfrastructuur.
3. Realiseren van drie integrale gezondheidscentra in Vlissingen.

Meer huisartsen en physician assistants opleiden in Zeeland

Algemene beschrijving

Deze maatregel omvat het verbeteren van de eerstelijnszorg door het structureel opleiden van huisartsen en PA's binnen Zeeland gedurende de gehele opleidingsduur. De Huisartsopleiding Nederland en het Erasmus MC zijn gezamenlijk een pilot gestart per september 2020, waarbij vier HAIO's de hele opleiding in Zeeland doorlopen. Het terugkomonderwijs wordt georganiseerd in Rotterdam.

De pilot is in 2021 voortgezet. In maart 2021 zijn de eerste vier aangeboden plekken ingenomen. Onder de voorwaarde dat er voldoende opleiders en kwalitatief goede opleidingsplekken in Zeeland gerealiseerd kunnen worden, is het aantal opleidingsplekken vanaf september 2021 verhoogd naar 12 (tweemaal zes) instroomplekken per jaar.

In Wind in de Zeilen is afgesproken om te verkennen of het extra opleiden van PA's voor de huisartsenzorg haalbaar is in Zeeland, en bij een positieve uitkomst van deze verkenning vanaf 2021 10 PA's te gaan opleiden in Zeeland. Zoals in de tweede voortgangsrapportage vermeld, is dit meer dan haalbaar gebleken. Er zullen in totaal 20 PA's opgeleid worden.

Beoogd resultaat

Voor het vestigingsklimaat van de regio is het van belang dat goede zorg in de toekomst gegarandeerd wordt. Door huisartsen en PA's voor de gehele opleidingsduur in Zeeland op te leiden wordt beoogd de binding van de huisartsen en PA's in opleiding met de regio Zeeland te versterken, met als resultaat dat meer huisartsen zich na de opleiding in Zeeland vestigen. Hiermee wordt een tekort aan huisartsen ingedamd.

Het te behalen resultaat is het vergroten van het aantal opleidingsplaatsen dat in Zeeland beschikbaar wordt gesteld. Initieel is in Wind in de Zeilen afgesproken om de volgende resultaten te behalen:

- In 2021 zijn 10 plaatsen (vier in maart 2021 en zes in september 2021) voor HAIO's ter beschikking gesteld, er zijn in totaal 15 kandidaten ingestroomd (zes in maart 2021 en negen in september 2021);
- Van 2022-2024 worden jaarlijks 12 plaatsen per jaar voor HAIO's ter beschikking gesteld, onder de voorwaarde dat er voldoende opleiders en kwalitatief goede opleidingsplekken in Zeeland kunnen worden gerealiseerd.
- Het ministerie van VWS zal met de Huisartsenopleiding Nederland afspraken maken voor het oormerken van het aantal opleidingsplaatsen na de pilot. Zo ontstaat er een opleidingsstructuur in Zeeland.
- De Hogeschool Arnhem-Nijmegen (HAN) en de betrokkenen in Zeeland zijn voornemens in 2022 en 2023 in totaal 20 PA's op te gaan leiden: een verdubbeling ten opzichte van de 10 PA's die in het Fiche zijn benoemd. Per september 2021 zijn er al zeven gestart.

Uitvoeringspartijen

De betrokken uitvoeringspartijen zijn het ministerie van VWS, samen met Huisartsopleiding Nederland, Erasmus MC, Nucleuszorg, de Zeeuwse Huisartsen Coöperatie en de Stichting Beroepsopleiding Huisartsen (SBOH). Voor het opleiden van PA's is ook de HAN University of Applied Sciences een betrokken partij.

Afronding project

Beide maatregelen (zowel extra opleiden van huisartsen als van PA's) lopen door tot en met 2024. In 2021 zijn voor beide opleidingen kandidaten gestart. Ook voor 2022 zijn de betrokken partijen voornemens om nieuwe kandidaten te laten instromen in beide opleidingen.

Financiën

De financiering van de huisartsenopleiding verloopt via een jaarlijkse subsidie van de Nederlandse Zorgautoriteit aan de SBOH. Een deel van de landelijk beschikbare opleidingsmiddelen voor de huisartsenopleiding zal nu specifiek geormerkt worden, en daarmee ingezet voor het realiseren van het aantal afgesproken opleidingsplaatsen voor Zeeland. Omdat dit een groter aantal plaatsen betreft dan voor de pilot en compensatiemaatregel betekent dit dat een groter deel van de landelijk beschikbare subsidiegelden nu aan de regio Zeeland wordt besteed. Het rijk draagt de kosten van de 20 extra opleidingsplekken voor PA's van 2021-2024 (in totaal €5,2 miljoen) vanuit het bestuursakkoord Wind in de Zeilen. Deze kosten betreffen opleidings- en begeleidingskosten van de PA's.

Planning en stand van zaken opleiden huisartsen

Zorg dragen voor instroom opleidingsplekken en werven van kandidaten en opleidingsplekken
Huisartsopleiding Nederland en het Erasmus MC hebben voor de huisartsenopleiding voldoende opleidingsplekken kunnen realiseren voor de instroomronde van maart 2021, en zijn er zes basisartsen gestart met de opleiding tot huisarts in Zeeland (twee meer dan is gemeld in de voortgangsrapportage van 15 mei 2021). In september 2021 zijn de doelstellingen wederom overtroffen en zijn er negen basisartsen ingestroomd in de opleiding tot huisarts. De volgende instroomronde is in maart 2022. De betrokken partijen werken aan het organiseren van de randvoorwaarden en de werving en selectie van kandidaten, met als doel in de volgende instroomronde zes kandidaten te laten starten met de opleiding.

Evaluatie pilot.

De evaluatie van de pilot is in het najaar van 2021 gestart.

Planning en stand van zaken opleiden PA's

Uitvoering verkenning naar extra opleiden PA's

Zoals in de vorige voortgangsrapportage is gemeld, heeft de De Hogeschool Arnhem – Nijmegen (HAN) een onderzoek naar de haalbaarheid van het extra opleiden van PA's uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het opleiden van 20 extra PA's haalbaar is. Op basis hiervan is het plan van aanpak en de begroting nader uitgewerkt door de HAN in samenwerking met de Zeeuwse huisartsencoöperaties. Inmiddels is de subsidie aan de HAN verleend en zijn zij aan de slag met de uitvoering.

Zorg dragen voor instroom opleidingsplekken

De huisartsencoöperaties hebben aangegeven dat er voldoende enthousiaste kandidaten voor de opleiding tot PA klaar staan. In september 2021 zijn de eerste zeven kandidaten gestart met de opleiding.

Werven van kandidaten en praktijkopleiders voor volgende instroommomenten

Voor de opleiding tot PA spannen de huisartsencoöperaties zich in om voldoende praktijkopleiders te werven en enthousiasmeren voor de volgende instroomronde. Vooralsnog zijn er zeven opleidingsplaatsen voor PA's beschikbaar in 2022.

Vooruitblik

- Het plan van aanpak dat door de HAN, in samenwerking met de huisartsencoöperaties, is opgesteld is omgevormd tot een formele aanvraag voor een projectsubsidie. Deze subsidie is inmiddels verleend en de HAN is aan de slag met de uitvoering.
- In maart 2022 zijn zes plekken beschikbaar voor de opleiding tot huisarts. Voor de opleiding tot PA zijn zeven plaatsen beschikbaar.

Toekomstbestendige zorginfrastructuur

Algemene beschrijving

Een goede zorginfrastructuur helpt de Zeeuwen gezond te houden en stimuleert daarmee de Zeeuwse economie. De Zeeuwse Zorg Coalitie (samenwerking zorgverzekeraar, Zeeuwse ziekenhuizen, GGZ, VVT, huisartsen, gemeenten en provincie, GGD, Witte Kruis, NZA en het ministerie van VWS) heeft op basis van Zeeuwse data (www.regio-beeld.nl/zeeland) een gezamenlijk plan opgesteld om de infrastructuur voor de zorg te versterken.

De maatregel houdt in dat het rijk de uitvoering van deze plannen financieel ondersteunt (en waar mogelijk bijdraagt in het leggen van verbindingen met bedrijfsleven en kenniscentra).

Het plan focust op de thema's acute zorg, integrale zorg en ondersteuning voor ouderen en personeelscapaciteit. Aanvullend zijn er enkele overkoepelende thema's zoals digitalisering en het werken vanuit een gezamenlijke visie op gezondheid, de opzet van een domein overstijgende casuïstiek tafel voor burgers die frequent aanspraak maken op zorg, etc. Het plan richt zich bovendien op netwerksamenwerking en bevat onder andere acties om te komen tot de opzet van een Zeeuwse zorg coördinatiecentrum voor acute zorg, realisatie van verbeterde samenhang tussen de huisartsenpost, spoedeisende hulp, SpoedGGZ en dienstapotheek, innovatie te stimuleren door het opzetten van een Zeeuws Living Zorglab voor onder andere tele-monitoring, personalized medicine en inzet van robotisering/AI. Daarnaast zijn er ook werkagenda's opgesteld voor gezondheidsvaardigheden, psychiatrie, ouderenzorg en voldoende personeel.

Beoogd resultaat

Zeeuwse Zorg Coalitie is een Zeeland-breed programma dat Zeeuwse stakeholders samenbrengt om de zorg te transformeren, waarbij de coalitie zich onder meer richt op het creëren van een infrastructuur van de integrale gezondheidszorg die op de patiënten is afgestemd. Die transformatie bestaat uit meerdere stappen die de komende maanden met de deelnemers concreet worden gemaakt. Dat is een proces van visies en belangen delen, stakeholders bijeenbrengen en uitkomen bij een gedeeld belang en heldere verbeterinitiatieven die in Zeeland opschaalbaar zijn.

Concrete verbeterresultaten worden gewaarborgd met een impact-en monitoringsmodel. Van ieder project wordt van tevoren de impact op het verbeteren van knelpunten en impact op de Zeeuwse bevolking inzichtelijk maakt. Vervolgens wordt van ieder project kortcyclisch de vorderingen van implementatie gemeten en indien nodig bijgesteld.

Er is een gedetailleerd, integraal overzicht opgesteld van de beoogde resultaten op het terrein van personeelsbeleid, ouderenzorg, acute zorg, digitalisering, Living Zorglab Zeeland en programma-brede resultaten. De formulering van de beoogde resultaten is nog niet op alle onderdelen SMART. De komende periode staat in het teken van het opstarten van genoemde project- en werkgroepen waarbij de eerste stap bestaat uit het SMART formuleren van doelstellingen.

Uitvoeringspartijen

De Zeeuwse Zorg Coalitie, waar de gemeente Vlissingen, provincie Zeeland en het ministerie van VWS onderdeel van uitmaken.

Afronding project

In 2024 moeten de maatregelen met betrekking tot het realiseren van de toekomstbestendige zorginfrastructuur gerealiseerd zijn.

Financiën

Voor de financiering van de toekomstbestendige zorginfrastructuur is in totaal voor de periode 2020 tot en met 2023 € 5,3 miljoen beschikbaar, waarvan € 3,2 miljoen wordt betaald vanuit de middelen van Wind in de Zeilen en € 2,1 miljoen wordt gefinancierd vanuit de Zeeuwse zorgcoalitie.

Planning

jun-21	Personeelsbeleid: Opleveren Deltaplan Arbeidsmarkt zorg en welzijn Zeeland
jul-21	Personeelsbeleid: start actieertraject samen doen
Aug-21	Project Initiatie Document (PID) Digitaal Zorg Platform Zeeland opgeleverd en afgestemd met partijen, use case inventarisatie afgerond en opgeleverd
Aug-21	Visie document en plan van aanpak om te werken vanuit 1 visie op (positieve) gezondheid gereed
sep-21 e.v.	Ontwerp m.b.t. ouderenzorg gereed (advanced care planning, coördinatiepunt bedden en samenwerking/vroegsignalering en start implementatiefase
sep-21	Opleveren integraal ontwerp acute zorg
sep-21	Digitalisering: pilots gegevensuitwisseling bepaald, pilots opgestart
sep-21	Er is een eerste opzet van de sector overstijgende monitor en dashboard
Dec-21	Living Zorglab Zeeland: doelgroepen geraadpleegd, focus bepaald, plan van aanpak opgeleverd
Dec-21	Plan van aanpak domein overstijgende casuïstiektafel frequente bellers gerealiseerd
Dec-21	Personeelsbeleid: Oplevering regionaal strategisch opleidingsplan/ vernieuwing van onderwijs (RSOP)
Q1 2022	Integrale ouderenzorg: coördinatiepunt bedden gerealiseerd, samenwerking en vroegsignalering van ouderen in kwetsbare positie opgestart met professionals uit medische en sociaal domein
jan-22	Living Zorglab Zeeland: eerste experimenten lopend
2022 e.v.	Living Zorg Lab Zeeland: Experience based learning zorgprofessionals, burgers en doelgroepen
2022 e.v.	Digitalisering: Fasegewijs realiseren van Digitaal Zorg Platform Zeeland, neerzetten beheer organisatie/inbedding
2022 e.v.	Integrale keten acute zorg: Fasegewijze realisatie van het ontwerp integrale keten acute zorg
2022 e.v	Zeeland breed opschalen van het nieuwe concept gezondheidscentra met circa 4 gezondheidscentra per jaar (incl. leergang en wijkbeelden)

Stand van zaken

De subsidiebeschikking vanuit het ministerie van VWS zal op zeer korte termijn worden verzonden, waarna de toegezegde gelden uit Wind in de Zeilen beschikbaar komen. In de tussentijd hebben de initiatiefnemers waar mogelijk doorgepakt om de ambities op het terrein van toekomstbestendige zorginfrastructuur waar te maken.

Op de meeste onderdelen loopt het programma volgens planning. Overall geldt dat voor bijna alle thema's inmiddels de stappen van het maken van een plan van aanpak, het realiseren van bestuurlijk draagvlak, het samenstellen van een werkgroep en de ontwerpfase achter de rug zijn en langzaam overgegaan wordt op gefaseerde realisatie.

Enkele belangrijke mijlpalen van de afgelopen maanden:

In augustus is een mooie stap gezet met de oplevering van het PID (Project Initiatie Document Digitaal Zorg Platform Zeeland). Dit document beschrijft de houtskoolschets en alle functionele, technische en veiligheidseisen waaraan een Digitaal Zorg Platform in Zeeland moet gaan voldoen om de eerder beschreven doelen te behalen. Tevens beschrijft het de stappen/plan van aanpak voor realisatie. Om het Digitaal Zorgplatform Zeeland te kunnen realiseren heeft de werkgroep digitalisering tevens een advies op laten stellen hoe de noodzakelijke en door de overheid gewenste regionale samenwerking (RSO) zou kunnen worden opgezet (opgesteld met hulp van het adviesbureau ICTU, en gefinancierd door het ministerie van VWS).

Een toekomstbestendige zorginfrastructuur vereist dat ook wordt ingezet op gezondheid, preventie en vitaliteit. De afgelopen maanden is hard gewerkt aan de routekaart om Zeeland tot de meest Positieve Gezondheidsregio te maken. Ook dit is conform planning opgeleverd. Besloten is om het Living Zorglab Zeeland waarvoor de verkenning nog liep, in te zetten op aanjagen, verbinden, ondersteunen en groter laten worden van (de nu vaak nog versnipperde en lokale) initiatieven op het terrein van Positieve Gezondheid, zodat de beoogde impact behaald wordt. Er wordt dan ook ingezet op onderzoek om de resultaten te meten. Het gaat dan om het verbeteren van de gezondheid van inwoners en het verbeteren van de ervaren kwaliteit van zorg, de leefbaarheid van de omgeving en verlaging van de kosten.

In iedere regio en project wordt gesproken over betrekken van degene voor wie we het doen: de inwoner. Hoewel iedereen het daarover eens is, is het organiseren van inwonerparticipatie nog niet eenvoudig. De afgelopen maanden is daarom in samenwerking tussen deelnemers van de Zeeuwse Zorg Coalitie, cliëntenraad, Zorgbelang en Universiteit en HZ gewerkt aan een plan van aanpak. Dit is in september opgeleverd en beschrijft hoe de Zeeuwse Zorg Coalitie de komende maanden van start gaat met een gedegen burgerberaad wat uiteindelijk gaat leiden tot structurele inbreng vanuit inwoners en ook digitale opvolging.

In oktober is een inspiratiedag georganiseerd waar alle deelnemers van de Zeeuwse Zorg Coalitie (inmiddels 33) aanwezig waren. Daarbij is onder andere kennis gewisseld over de stand van zaken op de diverse thema's en zijn de deelnemers in workshops interactief aan de slag gegaan om de te bespreken hoe de volgende stappen gezamenlijk genomen kunnen worden.

Vooruitblik

Op hoofdlijnen de belangrijkste stappen voor de komende maanden:

Nu het Project Initiatie Document Digitaal Zorg Platform Zeeland is opgeleverd gaan we, conform het advies, starten met kleinere projecten passend binnen de scope van het digitale zorg platform, te weten drie geprioriteerde use cases. Het is niet verstandig en uitvoerbaar om het Digitale Zorgplatform als één project te hanteren. Het realiseren van het Digitale Zorgplatform is een iteratief proces waarbij door het nemen van kleinere stappen (use cases/deelprojecten) inhoud gegeven wordt aan de uiteindelijke doelstelling.

In dit proces worden ook projecten gedefinieerd die bijdragen aan de toegankelijkheid, bijvoorbeeld door ontsluiten van data aan de burger, en leefbaarheid; bijvoorbeeld door het ontsluiten van data naar een data-lake. Omdat hiervoor kennis nodig is van het totale Zeeuwse applicatielandschap, is het advies om naast de drie use cases dit applicatielandschap in kaart te laten brengen incl. de koppelingen en welke gegevens uitgewisseld worden. De drie geselecteerde use cases hebben betrekking op Advance Care Planning, consultatie en doorverwijzing GGZ-expertise bij acute psychiatrische zorg, (Informatie) overdracht in de keten Geriatrische revalidatiezorg.

Voor Positieve Gezondheid en inwonerparticipatie wordt komende maanden gestart met uitvoering van de opgeleverde plannen. Zo wordt het burgerberaad opgestart en wordt begonnen met de inventarisatie en uitbouw/ondersteuning van initiatieven op terrein van Positieve Gezondheid.

Voor acute zorg is het streven voor het einde van het jaar de ontwerpfasen af te hebben zodat vanaf 2022 de stap naar fasegewijze realisatie gemaakt kan worden.

Voor ouderenzorg is voor advance care planning de ontwikkelingsfase (nadere uitwerking processen, scholing e.a.) eind december klaar. Vanaf januari start de (meerjarige en gefaseerde) implementatie. De stappen op terrein van informatie-uitwisseling (die de werkgroep digitalisering oppakt als een van de use cases) zijn hierbij cruciaal voor daadwerkelijke realisatie van de plannen.

Voor personeelsbeleid zal eind dit jaar het Regionale Strategisch Opleidingsplan worden opgeleverd en wordt vanaf januari gestart met de implementatie van het digitaal leerplatform.

Voor de diverse thema's wordt in samenwerking met de werkgroep data gewerkt aan verdere aanscherping van de resultaten en de opzet van de impact monitoring. Om de volgende fase van de Zeeuwse Zorg Coalitie met het groeiend aantal deelnemers te markeren is gezamenlijk gewerkt aan een Pact. Streven is deze eind januari 2022 met elkaar te tekenen.

Gezondheidscentra Vlissingen

Algemene beschrijving

De vergrijzende bevolking in Vlissingen en op Walcheren heeft effect op de zorgbehoefte. Meer oudere inwoners betekent voor de huisarts meer chronisch zieken patiënten en complexere zorgvragen tijdens het spreekuur.

Om deze vragen en patiënten ook in de toekomst goed te kunnen behandelen is deskundige en multidisciplinaire deskundigheid, zorg en ondersteuning noodzakelijk. Om die multidisciplinaire zorg te kunnen bieden zijn toekomstbestendige gezondheidscentra nodig, waarin verschillende professionals samenwerken en de zorg en ondersteuning in samenhang wordt verleend.

Daarom worden drie integrale gezondheidscentra in Vlissingen gerealiseerd. Om het onderscheid met gangbare gezondheidscentra aan te geven, wordt het concept inmiddels 'Kerngezond' genoemd. In Vlissingen worden drie Kerngezond-centra gerealiseerd.

Beoogd resultaat

Het realiseren van drie Kerngezond-centra in Vlissingen die bijdragen aan het oplossen van de huidige mismatch tussen (zorg)vraag en het aanbod. Kenmerkend voor de Kerngezond-centra die in Vlissingen gerealiseerd gaan worden zijn de volgende innovatieve aspecten (de stip op de horizon):

- De Kerngezond-centra zijn in essentie hechte samenwerkingsverbanden van professionals in zorg en sociaal domein. Met elkaar nemen zij verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de bewoners van bepaalde wijken. Het gaat om de brede interpretatie van het begrip 'gezondheid' zoals geduid in het begrip 'positieve gezondheid'. De gezondheid wordt bevorderd door intensieve, multidisciplinaire samenwerking rondom de patiënt. En door gezamenlijk ondersteunende en preventieve programma's te organiseren. Dit alles data driven.
- De Kerngezond-centra worden deels virtueel. Er wordt een 'state of the art' digitale infrastructuur ontwikkeld voor de volgende processen:
  - o Instroomprocessen (toegangsfunctie, triage, afspraken inplannen)
  - o Consultprocessen (beeldbellen, doorverwijzen, onderzoeken aanvragen, receptenverkeer, MDO)
  - o Monitoring van en andere e-health voor patiënten/cliënten
  - o Informatie-uitwisseling
  - o Administratieve processen
- De Kerngezond-centra gaan beschikken over moderne, slim ontworpen huisvesting die:
  - o Thuisbasis is voor de huisartsen, hun team, de kring van paramedische en verpleegkundige professionals en professionals uit het sociaal domein
  - o Invalsbasis is voor participanten uit de 2de lijn (spreek- en behandelkamers)
  - o Specifieke diagnostische- en behandel faciliteiten (echo, verrichtingskamer, ...) bevat
  - o Een gezamenlijke infrastructuur (receptie, wachtkamer, koffieruimte, telecommunicatie) biedt

Uitvoeringspartijen

Zorgaanbieders (huisartsen, JGZ, VVT, GGZ, ziekenhuis, apotheken) en sociaal domein (Buurtteams) in Vlissingen, samen met CZ, de gemeente Vlissingen, de provincie Zeeland en het ministerie van VWS.

Afronding project

De drie Kerngezond-centra worden in 2021-2024 in Vlissingen gerealiseerd.

Financiën

Het ministerie van VWS financiert vanuit Wind in de Zeilen € 5 miljoen.

Planning

De (aangepaste) planning:

Stap	Resultaat	Periode
Stap 1	Formeren van de samenwerkingsverbanden (dialogsessies, ondertekenen intentieverklaringen)	Afgerond 3 februari 2021
Stap 2	Borgen van de samenwerkingsverbanden (oprichten centrumraden, , ondersteuningsstructuur	Q4 2021 – Q2 2022
Stap 3	Opstarten samenwerkingsverbanden (startbijeenkomsten, leergang)	Q4 2021 - 2022
Stap 4	Opstellen wijkbeelden	Afgerond Q3 2021
Stap 5	Opstellen meerjarenbeleid o.b.v. wijkbeelden	Q4 2021
Stap 6	Financiering ontwikkelen (waar nodig herontwerpen, ontschotten)	Q4 2021 – 2022
Stap 7	Beleid uitvoeren (PDCA-cyclus)	Vanaf Q1 2022
Stap 8	Wetenschappelijke onderbouwing van het concept, evaluatieaanpak en impactanalyse	Vanaf Q1 2022
Stap 9	Ontwikkelen roadmap digitalisering en vervolgens ontwikkelen digitale infrastructuur (diverse stappen deelproject)	Q4 2021 – Q2 2022 en 2022 - 2024
Stap 10	Opstellen programma van eisen huisvesting en ontwikkelen huisvestingsconcept	Q1 - Q4 2021
Stap 11	Huisvesting (laten) realiseren	Q1 2022 – 2024

Stand van zaken

Door administratieve en juridische complicaties rond de verlening van de subsidie konden de toegezegde gelden uit Wind in de Zeilen nog niet ingezet worden. Hierdoor is vertraging ontstaan, met een aangepaste planning tot gevolg. Gelukkig zijn inmiddels alle problemen verholpen. Medio november heeft het ministerie van VWS de subsidie verleend.

Er kon in de afgelopen kwartalen wel gewerkt worden aan:

- Het opstellen en verdiepen van de 5 wijkbeelden van Vlissingen op de 6 dimensies van positieve gezondheid
- De dialoog over de door de samenwerkingsverbanden/Kerngezond-centra op te pakken beleidslijnen gericht op realisatie van integrale zorg en ondersteuning en verbetering van de gezondheid van de inwoners in de wijken
- De communicatie: Logo, huisstijl, website, publicaties
- Voorbereiding wetenschappelijk onderzoek, leergang, digitalisering

Vooruitblik

In Q1 en Q2 2022 worden de volgende belangrijke resultaten/mijlpalen, ontwikkelingen verwacht:

- Start van de realisatie van de beleidslijnen die door de Kerngezond-centra met prioriteit worden opgepakt
  - o Herontwerp van een aantal multidisciplinaire, digitaal ondersteunde zorgpaden
  - o Verbeteren effectiviteit en efficiëntie van onderlinge samenwerking gericht op positieve gezondheid
  - o Ontwikkelen van een aantal preventieprogramma's
- Start van de leergang leiderschap in integrale zorg- en ondersteuningsnetwerken
- Voorbereiding leermodules voor de professionals werkzaam in de Kerngezond-centra
- De wetenschappelijke onderbouwing van het Kerngezond-concept
- De roadmap voor de digitalisering van Kerngezond-centra
- Het huisvestingsconcept
- De inrichting van de aansturingstructuur in de centra
- Communicatie lokaal, regionaal, nationaal
- Kennisdeling met zorgaanbieders en gemeenten elders, voorbereiding opschaling Kerngezond-concept naar andere locaties in Zeeland waar een brede 'coalition of the willing' bereid is om Kerngezond-centra te realiseren

Arbeidsmarkt: impuls werkzoekenden

Algemene beschrijving

Er is een groot verschil tussen de arbeidsmarktsituatie van Zeeland in het algemeen (voor de coronacrisis was er in de provincie als geheel reeds sprake van krapte) en de situatie in Vlissingen en Zeeuws-Vlaanderen. Hier is de werkloosheid relatief hoog en langdurig. Ook is het beroep op de bijstand groot. Door slim te verbinden met het programma Perspectief op Werk in Zeeland kunnen de extra banen die voortkomen uit de maatregelen vanuit Wind in de Zeilen ook benut worden voor deze werkzoekenden. Zij kunnen - met de nieuwe banen in het vooruitzicht - (om)geschoold worden. De bestaande infrastructuur in de arbeidsmarktregio wordt benut voor een aanpak voor Vlissingen en omgeving.

Beoogd resultaat

Het fiche resulteert in een extra impuls voor het (om)scholen van werkzoekenden in de regio, zodat de creatie van nieuwe banen uit Wind in de Zeilen ook voor deze groep nieuw en meer perspectief biedt. Er moet zoveel als mogelijk een match ontstaan tussen de ondersteunde werkzoekenden en de toekomstige, nieuwe banen. Daarmee daalt de regionale werkloosheid en kunnen de nieuwe banen zoveel mogelijk vervuld worden door regionale, capabele werknemers.

Het daadwerkelijk aantal kandidaten dat met het in te zetten budget kan worden (om)geschoold en aan een reguliere, nieuwe baan kan worden geholpen is mede afhankelijk van de inhoud en de kostprijs van de specifieke (om)scholing/trajecten. Op basis van de regionale ervaringen en uitgangspunten uit het programma Perspectief op Werk in Zeeland is een grove raming geschetst van het totaal aantal plaatsingen van kandidaten op een reguliere baan dat gerealiseerd zou moeten kunnen worden na ondersteuning vanuit het fiche.

In het onderstaande schema is een raming van het aantal (om)geschoolde en geplaatste deelnemers opgenomen.

Periode	Voorziene (om)scholing richting sector	Raming aantal (om)geschoolde en geplaatste deelnemers
2021-2022	Bouw	45
2021-2022	Zorg	45
2021-2022	Havens & transport/logistiek	25
2022-2023	Law Delta	115

Uitvoeringspartijen

De gemeente Vlissingen, in afstemming met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Afronding project

Op basis van de huidige inzichten zal de uitwerking van het fiche gedurende de periode 2021 tot 2023 zijn beslag krijgen.

Financiën

Het ministerie van SZW levert ten behoeve van het fiche een bijdrage van € 1 miljoen. De middelen van deze specifieke uitkering zijn via de Regeling specifieke uitkeringen Wind in de Zeilen bij beschikking van d.d. 2 juli 2021 aan de gemeente Vlissingen beschikbaar gesteld.

Planning

Bij de besluitvorming van het plan van aanpak fiche I in de bestuurlijke stuurgroep Wind in de zeilen op 26 november 2020, zijn de volgende vervolgstappen voorzien:

Stap 1. Verdere concrete uitwerking van operationele afspraken ten aanzien van aanpak en inzet per sector. Wie: gemeente Vlissingen en Orionis Walcheren. Tijdvak: december 2020 – januari 2021.

Stap 2. Vorm en inhoud van passende (om)scholing/trajecten overeenkomen met aanbieders/werkgevers. Wie: Orionis Walcheren (i.s.m. aanbieders/werkgevers). Tijdvak: februari – maart 2021 (gaandeweg mogelijk verder uitbreiden en/of bijstellen).

Stap 3. Het ministerie van SZW stelt de bijdrage uit de fiche beschikbaar aan de gemeente Vlissingen. Wie: ministerie van SZW. Tijdvak: januari - maart 2021.

Stap 4. (Eerste) kandidaten voor de (om)scholing/trajecten selecteren en benaderen. Opleiding/trajectovereenkomsten opstellen en met kandidaten overeenkomen. Wie: Orionis Walcheren. Tijdvak: maart - april 2021

Stap 5. Start (eerste) deelnemers aan (om)scholing/trajecten. Wie: Orionis Walcheren, aanbieders/werkgevers, deelnemers. Tijdvak: april – mei 2021.

Stap 6. Realiseren van door- en uitstroom deelnemers naar regulier werk. Wie: Orionis Walcheren. Tijdvak: augustus 2021 en verder. Continu proces.

Stap 7. Tussentijdse monitoring en rapportage inzet en resultaten. Wie: Orionis Walcheren. Tijdvak: april 2021 - maandelijks rapportage. Continu proces.

Stand van zaken

De uitwerking en uitvoering van het fiche 'Arbeidsmarkt – impuls werkzoekenden' krijgt conform planning gedurende de periode 2021 tot en met 2023 zijn beslag. De afgelopen periode is gebruikt om vorm en inhoud te geven aan passende (om)scholings- en ontwikkeltrajecten voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zoveel als mogelijk in afstemming en samenwerking met werkgevers/branches en in lijn met de andere fiches van Wind in de Zeilen.

Door de gemeenschappelijke regeling Orionis Walcheren zijn, als uitvoeringsorganisatie van het fiche, de eerste kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt, die voor (om)scholings- en ontwikkeltrajecten in aanmerking kunnen komen, in beeld gebracht.

Eind mei 2021 zijn de eerste 11 deelnemers aan de slag gegaan met een (om)scholingstraject, in beginsel gericht op uitstroom richting werk in de bouwsector. Medio november 2021 begonnen de eerste deelnemers met een opleidingstraject richting een baan in de haven/logistiek.

Vooruitblik

De instroom van nieuwe kandidaten in de (om)scholingstrajecten richting de bouw- en de haven/logistieksector zal de komende periode steeds gefaseerd plaatsvinden. Afhankelijk van traject en kandidaat kan hierbij uitgegaan worden van een doorlooptijd per traject van gemiddeld zo'n 6 maanden.

Het in samenwerking met zorgorganisatie(s) ontwikkelen van de (om)scholingstrajecten richting de zorgsector heeft meer uitwerking en afstemming gevraagd dan eerder is gepland. De start van de eerste trajecten richting een baan in de zorgsector is nu voorzien medio december 2021. Passende (om)scholings- en ontwikkeltrajecten, gericht op de banen die – in brede zin – zullen ontstaan als gevolg van de realisatie van de Law Delta, dienen de komende periode nog verder in beeld gebracht te worden en vorm en inhoud te krijgen.

Aardgasvrije wijken

Algemene beschrijving

In Zeeland wordt nog maar beperkt ervaring opgedaan met het aardgasvrij maken van wijken. Verkend wordt of woningeigenaren in de gemeente Vlissingen mee willen doen aan PAW. Er dient een subsidieaanvraag te worden opgesteld om deze bijdrage zeker te stellen.

Het PAW beoogt dat er per proeftuin 641 aaneengesloten woningen binnen acht jaar na start van de uitvoering aardgasvrij of aardgasvrij-ready gemaakt worden. Met deelname aan het PAW is een bijdrage van circa € 4 miljoen gemoed om de onrendabele top van het project af te dekken. Hiermee is de proeftuin vanuit het PAW een vliegwiel voor verduurzaming in de gebouwde omgeving en een leerzame pilot voor de verdere energie- en warmtetransitie in de gemeente en in de regio. Wil Vlissingen dit fiche inzetten, dan moet eind oktober 2021 een volledige en ontvankelijke aanvraag ingediend worden. Bij het indienen van een volledige en ontvankelijke subsidieaanvraag, reserveert het ministerie van BZK een plek in dit programma voor de Vlissingse proeftuin. Naast het aardgasvrij maken van een buurt of wijk in een specifieke gemeente, draagt het PAW bij aan de (landelijke) kennisontwikkeling op welke wijze de wijkgerichte aanpak het beste kan worden ingericht en opgeschaald.

Beoogd resultaat

- Een ontvankelijke subsidieaanvraag die voldoet aan de indieningsvereisten van de derde ronde van het PAW. Het ministerie van BZK honoreert de aanvraag voor de onrendabele top voor het aardgasvrij maken van een woonwijk in Vlissingen aan de gemeente wordt toegekend.
- Opdoen van kennis en ervaring voor de wijkgerichte aanpak van de verdere energie- en warmtetransitie (Transitievisie Warmte en Wijk Uitvoeringsplannen) in de gemeente en in de regio.
- Projectuitvoeringsplan aardgasvrije wijk.
- Realisatie van een aardgasvrije wijk binnen acht jaar na besluitvorming van de minister van BZK.

Het effect van dit fiche is een impuls voor de energietransitie met uitstraling binnen de gemeente Vlissingen en Zeeland. Ook creëert het extra werkgelegenheid op het gebied van verduurzaming in de gebouwde omgeving en kennis opdoen in kennis- en leerprogramma's.

Uitvoeringspartijen

Gemeente Vlissingen is de actiehouders. Andere partijen die worden betrokken zijn de provincie Zeeland, de netbeheerder, woningcorporatie, het ministerie van BZK, gebouweigenaren en eigenaren van woningen van betreffende wijk.

Afronding project

Uiterlijk voor 1 november 2021 dient er een ontvankelijke subsidieaanvraag te zijn om deel te nemen aan het PAW.

Financiën

De rijksbijdrage voor de subsidie PAW is circa € 4 miljoen. Deze bijdrage dient besteed te worden aan de onrendabele top van het project. Circa 75% van deze subsidie zal moeten worden besteed aan het stimuleren van particuliere woningeigenaren om de nodige investeringen te doen om de woning aardgasvrij-ready of aardgasvrij te maken. De resterende gelden zijn aan te wenden voor proces- en projectkosten voor de uitvoerende instanties.

Planning

Onderwerp	Verantwoordelijke	Periode
Oriëntatiefase	Projectleider / Werkgroep	Week 16 - week 20 gereed
Besluit in te dienen wijk	Wethouder/college	Week 20 gereed
Inventarisatiefase	Projectleider / Werkgroep	Week 18 - week 27 gereed
Bestuurlijke terugkoppeling	Wethouder/college	Week 27 - gereed
Uitwerkingsfase	Projectleider / Werkgroep	Week 21 - week 29 gereed
Bestuurlijke terugkoppeling	Wethouder/college	Week 29 - gereed
Opstellen PAW3 aanvraag	Projectleider / Werkgroep	Week 37 - week 42 gereed
Besluit alle deelnemers	Corporatie, gemeente etc	Week 40 - gereed
Bestuurlijke terugkoppeling	Wethouder/college	Week 42 - gereed
Indiening PAW3 aanvraag	Projectleider	Week 42 - gereed
Besluitvorming over aanvraag	Minister BZK	Voorlopig eind Q1 2022

Stand van zaken

- Het college van B&W heeft de aanvraag PAW Vlissingen geaccordeerd en deze is inmiddels ingediend.
- De formele goedkeuring van deze aanvraag door BZK zal aan het einde van het eerste kwartaal in 2022 worden verwerkt in een subsidiebeschikking (bij besluit van de minister van BZK).
- Zoals afgesproken in het pakket Wind in de Zeilen komt Vlissingen in aanmerking voor de subsidie van € 4 mln. als de aanvraag aan de gewenste basisvoorwaarden van het Programma voldoet.
- Gebiedselectie heeft plaatsgevonden met een collegebesluit.
- Er is een communicatie- en participatietraject met de buurt doorlopen. Een nieuwsbrief is verzonden en er zijn huis aan huis bezoeken geweest door medewerkers van de gemeente en de woningcorporatie. Ook is er een eerste buurtpanel georganiseerd onder leiding van een onafhankelijk voorzitter.
- De business case voor het gehele project is gereed en akkoord bevonden door de belangrijkste deelnemers aan het project.
- Diverse externe partijen hebben hun medewerking aan het PAW-project toegezegd via een "Letter of Intent". De aanvraag voor subsidie voor het project is ingediend op 28 oktober 2021.

Vooruitblik

- Opstellen initiatiefdocument en vaststellen door college, DT en woonservice l'escaut.
- Opzetten projectorganisatie uitvoering PAW-project.
- Uitwerken Letters of Intent met samenwerkingspartners tot realisatieovereenkomsten en samenwerkingsovereenkomsten.
- Nadere uitwerking communicatie- en participatieaanpak.
- Starten met de eerste projecten "isolatiepakketten" en "warmtelevering".
- Besluitvorming over de aanvraag PAW door BZK.

Ontvlechten Evides en PZEM

Algemene beschrijving

Het commerciële bedrijf Provinciale Zeeuwse Energiemaatschappij (PZEM) bestaat uit onder meer Evides, een handelskantoor en de Sloecentrale. Ook heeft PZEM een 70% aandeel in de Elektriciteitsproductiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ, de eigenaar van de kerncentrale Borsele).

Eén van de afspraken in het bestuursakkoord is dat partijen gezamenlijk de voor- en nadelen onderzoeken van een mogelijke ontvlechting van drinkwaterbedrijf Evides en PZEM. Een afsplitsing van Evides zou de Zeeuwse overheden eerder in de tijd in staat stellen om de dividenden van Evides aan te wenden voor hun eigen (relatief zwakke) financiële positie, dan wanneer Evides onderdeel zou blijven van PZEM. De dividenden van Evides vloeien nu in PZEM, en komen onder de huidige omstandigheden pas na de sluiting van de kerncentrale in 2033 beschikbaar voor de aandeelhouders.

Er wordt onderzocht wat de objectieve waarde van Evides is. Ook wordt onderzoek gedaan naar de juridische en financiële gevolgen en de continuïteit van de bedrijfsvoering van PZEM en EPZ. Daarnaast is van belang om in kaart te brengen op welke manier de Zeeuwse overheden door het rijk (financieel) ondersteund kunnen worden in het ontvlechten van de aandelen. Er worden enkele potentiële financieringsconstructies in beeld gebracht.

Beoogd resultaat

Een (technisch) syntheserapport met inzicht in de volgende onderdelen:

- Marktconforme waarde- en risicobepaling ten behoeve van een mogelijke overname van deze aandelen door de huidige aandeelhouders van PZEM NV.
- Financiële en juridische impactanalyse van een eventuele afsplitsing van Evides op het contract tussen PZEM en EPZ.
- Inventarisatie financieringsconstructies inclusief voor- en nadelen.

Een (inter)bestuurlijk besluit over ontvlechting Evides en PZEM op basis van bestuurlijke afweging waarin bevindingen in syntheserapport worden meegenomen.

Dit (inter)bestuurlijk besluit moet leiden tot het beschikbaar komen van circa € 15 miljoen Evides-dividend per jaar, dat vanwege de aard van het bedrijf stabiel en betrouwbaar is. Indien dat dividend, rechtstreeks aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd, levert dit een structureel bedrag op voor Vlissingen van ca € 0,5 miljoen per jaar. Dit bedrag is gedurende de artikel 12-status vrij besteedbaar ter versterking van de Vlissingse economie.

Uitvoeringspartijen

De Provincie Zeeland en het ministerie van FIN zijn aangewezen als primaire actiehouders voor de uitvoering van het onderzoek naar de ontvlechting van Evides.

Vanwege de complexiteit van het vraagstuk waaronder de vele (beleidsmatige) belangen die spelen, is een brede ambtelijke projectgroep ingericht waarin Provincie Zeeland, PZEM en alle betrokken ministeries (Financiën, EZK, IenW en BZK) zijn vertegenwoordigd.

Deze ambtelijke projectgroep is gezamenlijk verantwoordelijk voor het (doen) uitvoeren van het onderzoek en het voorbereiden van besluitvorming.

Afronding project

De bestuurlijke stuurgroep Wind in de zeilen heeft in haar vergadering van 26 november 2020 het PwC-rapport vastgesteld en geconstateerd dat er inhoudelijk geen belemmeringen zijn voor ontvlechting. De financieringsconstructie is vervolgens nog nader onderzocht. In de stuurgroepvergadering van 15 april 2021 is hierover een besluit genomen. Het rijk ondersteunt de provincie Zeeland (en hiermee indirect alle Zeeuwse aandeelhouders en dus Zeeuwse overheden) bij deze ontvlechting. Dit geschiedt door een incidentele bijdrage van € 10 miljoen van het rijk aan de provincie Zeeland om de aankoop van Evides mogelijk te maken. Dit bedrag volgt bovenop het eerder afgesproken pakket Wind in de Zeilen. De bestuurlijke stuurgroep heeft besloten dat daarmee het fiche K is afgerond.

Financiën

Als de ontvlechting doorgaat, is er jaarlijks circa € 15 miljoen dividend beschikbaar voor de aandeelhouders van Evides. Voor Vlissingen betekent dit circa € 0,5 miljoen per jaar. De eerste jaren (tot 2025) zullen de dividenden iets lager zijn, rond de €10 miljoen, vanwege extra investeringen bij Evides.

Planning

De planning is gericht op:

- besluitvorming in de Tweede Kamer in juni 2021;
- besluitvorming in Provinciale Staten in juli 2021;
- besluitvorming in de gemeenteraden in september/oktober/november 2021;
- overkopen aandelen Evides van PZEM in november/december 2021.

Stand van zaken

- Begin november 2021 hebben alle relevante gremia ingestemd met het voorstel om Evides en PZEM te ontvlechten.
- Om de aandelen te kunnen kopen, moet er een nieuwe overheids-bv worden opgericht, die de aandelen koopt. Daarvoor moet die overheids-bv geld lenen bij een bank. De regio had een voorkeur voor een lening bij het rijk, maar die bleek niet mogelijk vanwege eigen regels waaraan het rijk zich moet houden. Een overheidsgarantie op die lening voorkomt vervolgens dat een deel van de dividenden wegvloeit naar de bank. Omdat het om veel geld gaat en om de Zeeuwse overheden tegemoet te komen, stelt het rijk € 10 miljoen extra beschikbaar om die garantstelling van de Provincie Zeeland te realiseren.
- Medio november 2021 is de eerste aandeelhoudersvergadering van de nieuwe overheids-bv 'GBE Aqua' gehouden en is genoemde bv opgericht.
- Inmiddels heeft het rijk het eerste deel van de garantstelling (totaal €10 miljoen) aan Provincie Zeeland overgemaakt.

Vooruitblik

Begin december 2021 zal naar verwachting de definitieve aandelenoverdracht plaatsvinden van PZEM aan GBE Aqua.

Financieel overzicht Wind in de Zeilen

Tabel 1: Overzicht rijksuitgaven pakket Wind in de Zeilen tot en met 2026 (bedragen x € 1.000)²

Nr.	Omschrijving	Begroting	Artikel	Instrument	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Totaal				35.742	136.576	36.617	19.717	13.650	66.020	66.021
0.	Compensatie gemaakte kosten				35.742	0	0	0	0	0	0
	Vergoeding directe schade	DEF (X)	6. Investerings	Voorzien in infrastructuur	20.942	0	0	0	0	0	0
	OZB-achterstand	BZK (VII)	1. Openbaar bestuur en Democratie	Bijdrage aan medeoverheden	2.000	0	0	0	0	0	0
	Overdracht gronden	DEF (X)	6. Investerings	Voorzien in infrastructuur	12.800	0	0	0	0	0	0
1.	Law Delta				0	1.500	1.500	2.000	2.000	57.870	57.871
	Extra beveiligde inrichting (EBI)	JenV (VI)	34. Straffen en Beschermen	Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	0	52.000	52.001
	Hoogbeveiligde Zittingslocatie (HBZ)	JenV (VI)	32. Rechtspleging en rechtsbijstand	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0	3.760	3.760
	Beveiligde overnachtingslocatie	JenV (VI)	32. Rechtspleging en rechtsbijstand	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0	110	110
	Kenniscentrum ondermijning	JenV (VI)	32. Rechtspleging en rechtsbijstand	Bijdrage aan medeoverheden	0	1.500	1.500	2.000	2.000	2.000	2.000
2.	Bereikbaarheid³				0	55.000	19.500	4.500	4.500	2.250	2.250

² Het betreft hierbij een overzicht van de rijksuitgaven tot en met 2026. De rijksuitgaven van 2027 tot en met 2030 van het pakket Wind in de Zeilen zijn in de tabel niet opgenomen.

³ Dit betreft het prijspeil 2020.

		IenW (MF)	11. Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte ⁴	Reserveringen (Pakket Zeeland).	0	0	4.500	4.500	4.500	2.250 ⁵	2.250
	Aanleg extra infrastructuur	IenW (MF)	11. Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Reserveringen (Pakket Zeeland).	0	45.000	0	0	0	0	0
	Aanleg extra infrastructuur	BZK (VII) ⁶	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	0	5.000	0	0	0	0	0
	Slimme mobiliteit	BZK (VII) ⁷	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	0	5.000	0	0	0	0	0
	Rail Gent - Terneuzen	IenW (MF)	11. Verkenningen, reserveringen en investeringsruimte	Reserveringen (Pakket Zeeland).	0	0	15.000	0	0	0	0
3.	Delta Kenniscentrum				0	50.410	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Delta Kenniscentrum	OCW (VIII) LNV (XIV)	Nog te bepalen ⁸	Nog te bepalen	0	50.194	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Kwartiermakersfase	OCW	16. Onderzoek en wetenschapsbeleid	Opdrachten	0	216	0	0	0	0	0
4.	Eerstelijnszorg				0	3.116	4.617	6.217	5.150	3.900	3.900
	Toekomstgerichte zorginfrastructuur	VWS (XVI)	3. Langdurige zorg en ondersteuning	Subsidies (regelingen)	0	1.066	1.067	1.067	0	0	0
	Huisartsen / Physical Assistants	VWS (XVI)	4. Zorgbreed beleid.	Subsidies (regelingen)	0	800	2.300	3.900	3.900	3.900	3.900
	Gezondheidscentrum Vlissingen/Walcheren	VWS (XVI)	3. Langdurige zorg en ondersteuning	Subsidies (regelingen)	0	1.250	1.250	1.250	1.250	0	0
5/6.	Industrie en haven				0	550	0	0	0	0	0
	Onderzoek industrie/haven	EZK (XIII)	2. Bedrijvenbeleid: Innovatie en ondernemerschap voor duurzame	Subsidies (regelingen)	0	150	0	0	0	0	0

⁴ Vanaf 2022 staat er nog structureel € 2,25 mln. op de Aanvullende Post gereserveerd en wordt onder voorwaarde van een goedgekeurd bestedingsplan overgeheveld naar het mobiliteitsfonds.

⁵ De wijze waarop de intercity-dienst vanaf 2025 financieel wordt vormgegeven is onderwerp van de uitwerking van de nieuwe HRN-concessie.

⁶ Dit bedrag komt oorspronkelijk van het Mobiliteitsfonds (IenW).

⁷ Dit bedrag komt oorspronkelijk van het Mobiliteitsfonds (IenW).

⁸ Deze middelen staan op de Aanvullende Post gereserveerd en worden onder voorwaarde van een goedgekeurd bestedingsplan overgeheveld naar de betreffende departementale begroting.

			welvaartsgroei								
	Onderzoek industrie/haven	BZK (VII) ⁹	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	0	400	0	0	0	0	0
7.	Versterken Investeringsfonds Zeeland				0	10.000	5.000	5.000	0	0	0
	Versterken Investeringsfonds Zeeland	EZK (XIII)	3. Toekomstfonds	Leningen	0	10.000	5.000	5.000	0	0	0
8.	Kenniswerf				0	15.000	0	0	0	0	0
	Kenniswerf	BZK (VII)	5. Ruimtelijke ordening en omgevingswet	Bijdrage aan medeoverheden	0	15.000	0	0	0	0	0
9.	Aardgasvrije wijken				0	0	4.000	0	0	0	0
	Aardgasvrije wijk Vlissingen	BZK (VII)	4. Energietransitie gebouwde omgeving en bouwkwaliteit	Bijdrage aan medeoverheden	0	0	4.000	0	0	0	0
10.	Werkzoekenden naar werk in de regio				0	1.000	0	0	0	0	0
	Arbeidsmarktregio Zeeland	BZK (VII) ¹⁰	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	0	1.000	0	0	0	0	0
11.	Ontvlechten Evides en PZEM				0	6.250	1.250	1.250	1.250	0	0
	Evides	BZK (VII)	1. Openbaar bestuur en democratie	Bijdrage aan medeoverheden	0	6.250	1.250	1.250	1.250	0	0

⁹ Dit bedrag komt oorspronkelijk van de begroting EZK (XIII).

¹⁰ Dit bedrag komt oorspronkelijk van de begroting SZW (XV).

Wind in de Zeilen

~

Voortgangsrapportage

24 november 2021